EPIcenter

Glasilo Posoškega razvojnega centra | letnik V, št. 4, april 2004 | BOVEC, KOBARID, TOLMIN | ISSN 1581-6087

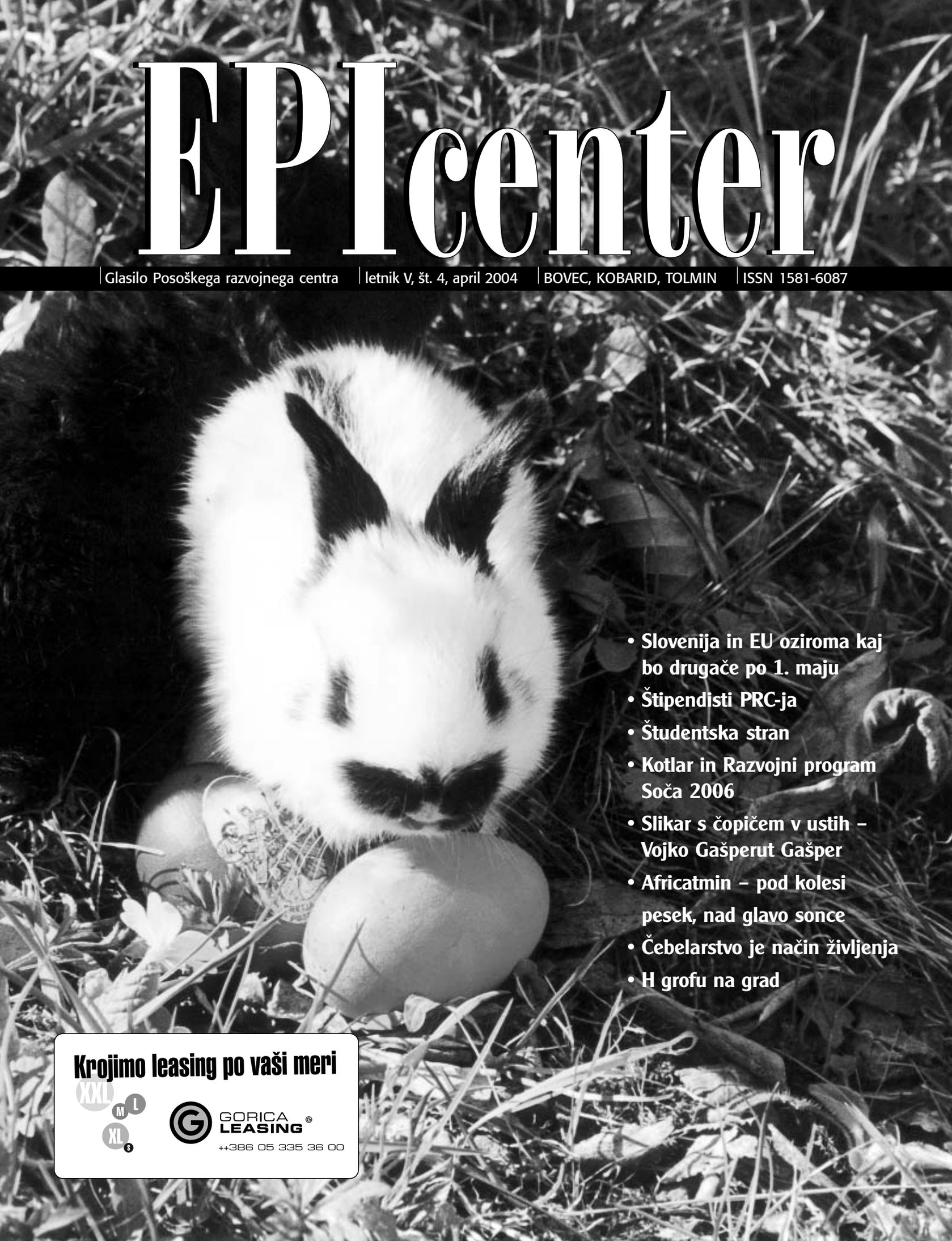

- Slovenija in EU oziroma kaj bo drugače po 1. maju
- Štipendisti PRC-ja
- Študentska stran
- Kotlar in Razvojni program Soča 2006
- Slikar s čopičem v ustih – Vojko Gašperut Gašper
- Africatmin – pod kolesi pesek, nad glavo sonce
- Čebelarstvo je način življenja
- H grofu na grad

Krojimo leasing po vaši meri
XXL M L XL
GORICA LEASING ©
++386 05 335 36 00

EPIcenter

Izdal in založil:
Posoški razvojni center

Naslov:
Uredništvo EPI-centra
Trg svobode 4, 5222 Kobarid

Telefon:
05/ 38-41-510 (glavna urednica)
05/ 38-41-502 (pomočnica urednice)
05/ 38-41-500 (Posoški razvojni center)

Faks:
05/ 38-41-504

E-pošta:
epicenter@pososki-rc.si

V. d. glavne in odgovorne urednice:
Patricija Rejec

Pomočnica glavne urednice:
Mateja Kutin

Lektoriranje:
Nevenka Janež

Fotografija na naslovnici:
Foto Červ

Ilustracija:
Marko Podjavoršek

Oblikovanje in tehnična priprava:
Gaya Bratina-Jereb Cerkno

Tisk:
Present d.o.o. Ljubljana

Naklada:
7.000 izvodov

Glasilo je brezplačno.
Letnik V,
št. 4, april 2004

V službi njegovega veličanstva

Sodelavka mi je prejšnji teden, še vsa navdušena nad zaključkom knjige, ki jo je pravkar prebrala in o vsebini katere me je redno seznanjala ob jutranjih skodelicah capuccina, v roke potisnila listek papirja z mislimi, ki so bile kot voda na mlin za moj ego. Saj veste, predstavo o samem sebi si vedno izoblikujemo na osnovi mnenja okolice, kot da sami ne bi znali biti svoj razsodnik. In smo tam. Prav zaradi strahu pred možnimi posledicami svojih občutkov, misli in dejanj ne pokažemo v pravi luči, temveč jih prekrivamo, olepšujemo, preverjamo in tako ustvarjamo svojo lažno podobo.

Ali pač?! Nekateri si upajo biti to, kar so, upajo si narediti, kar si želijo, upajo si segati po zvezdah in biti drugačni, upajo si spregledati pravila in biti malo manj uravnovešeni, pa čeprav jih ima družba potem za nekoliko nore. Toda kaj je slabega v tem, da si upaš biti to, kar si? Je bolje svoj obraz skriti za porcelanasto masko in živeti v stalnem strahu, kdaj te bo kdo za njo prepoznal? Kaj pa vest, ali morda ona ne opravlja več svojega dela?

No, upam, da se sedaj ne boste tudi vi držali za glavo, tako kot se zadnje čase zanjo vse pogosteje drži eden izmed mojih kolegov, ki ne more razumeti, kako mu lahko v eni sami sapi zastavim toliko vprašanj. Na srečo se oba rada ukvarjava z miselnimi igricami, tudi tistimi, ki se nanašajo na številne zanke, v katere se lovimo na poti v svojo prihodnost. In ena izmed teh je prav gotovo tudi že omenjeni strah, ki nas spremlja kot nekakšna nevidna senca in je postal neločljiv del naše osebnosti. Pregovor, da je strah okrog votel, notri pa ga nič ni, nam je le v slabo tolažbo. Neprestano se namreč nečesa bojimo; izgube materialnih dobrin, službe, revščine, sočloveka, ljubezni, strah nas je smrti, naravnih nesreč, bolezni, terorističnih napadov, božje sodbe, vsega neznanega, sprememb ... Strahov je veliko, vsak ima kakšnega, vendar se bom tokrat obregnila ob tistega, zaradi katerega se ljudje trudimo biti nekaj, kar nismo. Za potrditev in naklonjenost drugih, ki nam služijo kot merilo, podležemo tekmovalnosti; hočemo biti boljši, uspešnejši, pametnejši, bogatejši ... Ob tem pa nas spremlja strah, da nam ne bo uspelo.

Družbena klima je v ljudeh postopoma zgradila neke miselne predstave o udobju, tako imenovanem visokem življenjskem standardu, družbeni moči in veljavi, denarju ... Postali smo ujetniki civiliziranega načina življenja in raznovrstnih tehničnih pripomočkov, ki nam poenostavljajo življenje in brez katerih ne znamo več živeti. Število "prepotrebnih" potrošnih dobrin pa neprestano raste. V strahu, da si jih ne bomo mogli kupiti, se borimo za dobre službe in dober položaj v podjetju, potem pa nas je strah, da bomo le tega izgubili, in še vseh ostalih stvari, povezanih z njim. Hecno, kajne?

Nenazadnje pa je prav človek tisti, ki spreminja svet, medsebojne odnose, razvoj civilizacije ... Družbo namreč sestavljamo posamezniki, ki imamo takšne ali drugačne težave. Koliko časa bomo še dovolili, da te zaradi našega strahu namesto nas rešujejo drugi in potem tarnali, da so ti drugi vso stvar čisto zavozili? Igrati vlogo žrtve je vsekakor lažje kot prevzeti vlogo akterja in za svoja dejanja tudi odgovarjati.

Patricija Rejec

Utrinki

MLADINSKI CENTER V TOLMINU

Tolmin – Imamo ga! Koga? Kaj? Bo-ste vprašali. ***Mladinski center*** (MC), jasno.

Ja, vemo, to ni nova stvar, vemo, da že vsi veste. Vseeno vas sprašujemo ... če res veste? Ste kdaj pomislili … da ga res imamo? Da je naš, da imamo pravico vplivati na to, kaj se bo v MC-ju počelo, da je od nas samih odvisno, ali bo MC zaživel ali ne?

Ko je pred več kot desetimi leti tolminska mladina začela glasno zahtevati prostor zase, smo vsi vpili v en rog. Vsem nam je bilo jasno, da mladi potrebujemo prostor za druženje, izražanje, ustvarjanje in prepletanje. Zdaj ta prostor imamo in čas je, da upravičimo naše zahteve. MC v Tolminu se v tem času pripravlja na rojstvo. V prostorih potekajo obnovitvena dela, brez katerih žal ne gre. Zavedati se namreč moramo, da bivši ***ICE Club*** ni najbolj primeren prostor za dejavnosti, ki se bodo tam izvajale, prav tako je potrebno popraviti dotrajano elektro napeljavo, urediti prezračevanje … Torej, prostoru dajemo obliko. Tudi brez imena ne gre, zato je ***Zveza tolminskih mladinskih društev*** razpisala natečaj za izvirno ime MC-ja. Razpis je objavljen na spletni strani Zveze www.zveza-ztmd.si. Prav slednje, razpis natečaja, nakazuje pot, ki ji nameravamo slediti tudi v prihodnje, ko bo MC dejansko zaživel. Želimo si, da bi mladi in malo manj mladi vedeli, da je MC odprt za vse ideje, prispevke, predloge, kritike in komentarje, predvsem pa posameznike, ki so pripravljeni k našemu delu sami prispevati.

MC naj bi združeval mlade s Tolminskega, dal naj bi možnost vsem in za vse. Seveda je tu zelo široko zastavljen Programski svet Zveze tolminskih mladinskih društev, ki bo skrbel za kakovost programa. Prav širina Programskega sveta ter dejstvo, da že sedaj program aktivno oblikujejo tudi predstavniki zainteresirane javnosti, kaže našo odprtost navzven. Zdaj je čas, da mladi ter tisti, ki se z mladino ukvarjajo, podajo svoje predloge, pomisleke in morebitne kritike predstavijo, nas z njimi soočijo in na ta način vplivajo na prihodnost MC-ja. Dosegljivi smo na naslovu ztmd@kizej.net.

Seveda vse najbolj zanima, kdaj bo MC končno odprl svoja vrata in kaj se bo tam dogajalo. Torej, letošnja jesen je čas, ko se bo spremenilo življenje mladih na Tolminskem. Od tega dne dalje vam bo na voljo kakovosten program s koncerti, delavnicami, filmi, potopisnimi predavanji, okroglimi mizami, literarnimi večeri, gledališčem, razstavami, natečaji in še marsičim. Seveda vam ta trenutek ne smemo in me moremo izdati vsega, lahko pa vas še enkrat povabimo, da se nam pri ustvarjanju pridružite. Za začetek si poglejte našo spletno stran in se nam pridružite na forumu www.zveza-ztmd.si/forum, preverite, kaj se dogaja, in podajte svoje predloge.

Torej, MC imamo in dokazali bomo, da si ga zaslužimo.

Sanja Leban in **Janez Leban**,
za MC Tolmin

Iz vsebine

5
Kaj bo drugače po letošnjem prvem maju?

7
Štipendisti PRC-ja

8
Študentska stran

9
Podjetja in Razvojni program Soča 2006

11
Slikar s čopičem v ustih

15
Africatmin (2)

17
Čebelarsko društvo Tolmin

19
H grofu na grad

Podjetniški inkubator Posočje

V prejšnji številki ***EPI-centra*** smo podrobneje opisali projekt *Podjetniškega inkubatorja Posočje*, ki ga ustanavlja ***Posoški razvojni center*** v sodelovanju z ***Občino Tolmin***. Namen projekta je pomagati podjetnikom pri njihovih najpogostejših začetniških težavah ob zagonu podjetja ter v prvih letih delovanja, ko se na trgu še uveljavljajo in imajo zato še šibke poslovne zveze ter finančne zmožnosti. Podjetniški inkubator jim bo nudil:

- dostop do ugodnih finančnih virov (garancijska shema, javni razpisi),
- informacije o poslovnih partnerjih,
- usposabljanje zaposlenih,
- davčno in pravno svetovanje,
- organizacijo promocijskih akcij,
- pridobivanje kadrov,
- upravljanje skupnih prostorov in površin.

Za potrebe delovanja inkubatorja bo na razpolago 700 m² v Poslovni coni na Logu v Tolminu. Na tem mestu se bo nahajalo 16 poslovnih prostorov različnih velikosti (20 m², 40 m², 70 m²). Njihov najem bo subvencioniran, zato bo najemnina nižja od tržne.

V marcu smo v sklopu projekta aktivno pričeli z iskanjem potencialnih inkubirancev. Na delavnico, ki bo potekala v aprilu, smo pisno povabili vsa perspektivna podjetja, ustanovljena v zadnjih treh letih, ter študente zadnjih letnikov. Nanjo pa so vabljeni tudi drugi zainteresirani, ki jih omenjen projekt zanima.

Delavnica za študente bo potekala **17. 4. ob 16.00 uri,** za vse ostale pa **15. 4. ob 18.00 uri** v sejni sobi Občine Tolmin.

Za dodatne informacije o možnostih vključitve v podjetniški inkubator lahko pokličete ali pišete: **Roman Medved**, tel.: 05/ 38-41-514, 031-667-728, e-naslov: roman.medved@pososki-rc.si, **Vesna Kozar**, tel.: 05/ 38-41-503, 031-381-692, e-naslov: vesna.kozar@pososki-rc.si in **Erika Zuza**, tel.: 05/ 38-41-511, 031-692-260, e-naslov: erika.zuza@pososki-rc.si. ■

Študijski krožki

Posoški razvojni center v aprilu ponovno začenja z novim sklopom izvajanja študijskih krožkov. Letos boste lahko izbirali med sledečimi vsebinami:

- **Ekološko kmetovanje kot razvojna možnost,**
- **Oživljanje starih sort kot možnost dopolnilne dejavnosti na kmetijah,**
- **Zdravje – pogoj za ustvarjalno življenje,**
- **Vaški posebneži v ljudskem izročilu ter**
- **Šola za starše.**

Temeljni namen vseh študijskih krožkov je ne glede na njihovo vsebino isti: naučiti se nekaj novega. V kolikor se nam boste pridružili, boste prispevali k širjenju znanja in sklenili nova poznanstva.
O pričetku in kraju izvajanja ŠK vas bomo podrobneje obvestili prek Alpskega vala. Za vse dodatne informacije pa lahko pokličete: 05/ 38-41-510.

Obvestilo

VRAČANJE VLAGANJ V JAVNO TELEKOMUNIKACIJSKO OMREŽJE

Na podlagi Zakona *o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje* (UL RS št. 58/2002, 55/2003) je v ***Primorskih novicah*** dne 16. 3. 2004 na oglasnih deskah krajevnih skupnosti (KS) in na spletni strani ***Občine Tolmin*** www.obcina.tolmin.si objavljen *Poziv za predložitev dokumentov o vlaganjih v javno telekomunikacijsko omrežje na območju občine Tolmin*.

Obrazec zahtevka za vračilo vlaganj je dosegljiv na občinski spletni strani, pri predsednikih KS in na upravi Občine Tolmin. Lahko ga uporabijo tudi fizične osebe, ki bodo zahtevek vlagale neposredno na krajevno pristojnem državnem pravobranilstvu. Dodatne informacije: 05/ 38-19-525 **(Janja Bičič)** in 05/ 38-19-518 **(Verena Tuta).**

Vavčersko svetovanje

Podjetniška svetovalna podpora malim in srednjim podjetjem ter potencialnim podjetnikom.

Subvencionirane storitve programa:

- svetovanje (finančno, investicijsko, tržno, pravno, informacijske tehnologije, invencije, internacionalizacija ...),
- izdelava poslovnih in investicijskih načrtov,
- usposabljanja,
- animacijske delavnice,
- informiranje.

Za vsa vprašanja lahko pokličete **Vesno Kozar** na telefon: 05/ 38-41-503 ali 031-381-692. Lahko nas tudi obiščete v prostorih ***Posoškega razvojnega centra*** na ulici Padlih borcev 1/b v Tolminu (prostori Upravne enote Tolmin), vsak delovni dan med 8.00 in 15.00 uro.

Javna razpisa

Že tretjo leto zapored sta pri **Agenciji RS za regionalni razvoj** izšla ***Javna razpisa za spodbujanje začetnih investicij v malih in srednjih podjetjih ter v mikro podjetjih na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin.*** Javna razpisa sta iz sklopa *Programa spodbujanja razvoja v Posočju – SOČA 2006.* Namen obeh omenjenih javnih razpisov je spodbujanje začetnih investicij in odpiranje novih delovnih mest, ki so povezana z investicijami v malih, srednjih ter mikro podjetjih.

Predmet razpisa je dodeljevanje nepovratnih sredstev za investicije v:

- pripravo investicijskih študij in projektov,
- nakup, komunalno in infrastrukturno opremljanje zemljišča,
- gradnjo in nakup objektov,
- nakup strojev in opreme ter nematerialne investicije.

Rok za oddajo vlog 9. april 2004. ***Posoški razvojni center*** je navedena razpisa podrobneje predstavil na delavnicah, ki so potekale 10. in 11. marca v Tolminu, Kobaridu in Bovcu. Skupaj se jih je udeležilo 40 podjetnikov.

Selitev dela zaposlenih v PRC-ju iz Kobarida v Tolmin

Glede na kritiko selitve *Posoškega razvojnega centra* (PRC) v Tolmin, ki smo jo lahko zasledili tudi v različnih medijih, bi vam rad pojasnil razloge za takšno odločitev.

V začetku letošnjega leta je bilo v ***Posoškem razvojnem centru*** (PRC) tako ali drugače zaposlenih 12 delavcev, od tega osem za nedoločen čas, eden za določen, dva pogodbeno in eden na programu javnih del. Lokacijsko so bili trije v Kobaridu, eden v prostorih ***Soškega gozdnega gospodarstva*** v Tolminu in osem v barakah ***Upravne enote Tolmin***. Že dalj časa je bila želja zaposlenih, da bi bili združeni na eni lokaciji, poleg tega pa so tudi sredstva za najem prostorov v Kobaridu predstavljala veliko stroškovno obremenitev PRC-ja. Možnosti za rešitev teh težav sta bili dve: ***Občina Bovec*** je brezplačno ponudila prostore nad otroškim vrtcem v Bovcu, v baraki bivše ***Davčne uprave*** v Tolminu pa so se spraznili dodatni prostori. Odločili smo se za selitev v Tolmin, saj smo prostore tudi tu dobili v brezplačen najem. V kolikor bi se namreč preselili v Bovec, bi se stroški za prihod na delo povečali za približno pet milijonov letno, česar pa si PRC ne more privoščiti.

Ne glede na omenjeno selitev ostaja sedež PRC-ja v Kobaridu. O spremembi le-tega lahko odloča samo ***Svet zavoda*** PRC. Gotovo pa bodo morale vse tri občine zagotoviti tudi ustrezne prostore PRC-ju tam, kjer je sedež zavoda.

Zaradi selitve je prišlo tudi do nekaterih sprememb telefonskih številk. Da ne bi imeli prevelikih težav, ko nas boste iskali, objavljamo naše številke in elektronske naslove.

Lucijan Rejec, direktor PRC

	Funkcija	Telefon	E-pošta
Posoški razvojni center Padlih borcev 1b (stavba UE), Tolmin		05/ 38-41-500 Fax: 05/ 38-41-504	info@pososki-rc.si
Lucijan Rejec	direktor	05/ 38-41-501	lucijan.rejec@pososki-rc.si
Katja Kravanja	poslovna sekretarka	05/ 38-41-500	katja.kravanja@pososki-rc.si
Lokalni podjetniški center			
Roman Medved	vodja Lokalnega podjet. centra	05/ 38-41-514	roman.medved@pososki-rc.si
Vesna Kozar	vavčersko svetovanje	05/ 38-41-503	vesna.kozar@pososki-rc.si
Erika Zuza	pomoč pri vzpostavitvi podjetniškega inkubatorja	05/ 38-41-511	erika.zuza@pososki-rc.si
Razvoj podeželja			
Rosana Ščančar	vodja podr. razvoja podeželja	05/ 38-00-826	rosana.scancar@gov.si
Jana Skočir	pomoč pri razvojnih programih s področja podeželja	05/ 38-00-826	jana.skocir@pososki-rc.si
Uredništvo EPI-centra			epicenter@pososki-rc.si
Tatjana Šalej Faletič	glavna in odgovorna urednica	05/ 38-41-510	tatjana@pososki-rc.si
Patricija Rejec	v.d. glavne in odgov. urednice	05/ 38-41-510	patricija.rejec@pososki-rc.si
Mateja Kutin	pomočnica urednice	05/ 38-41-502	mateja.kutin@pososki-rc.si
Človeški viri Padlih borcev 1b (stavba bivše Davčne uprave), Tolmin			
Almira Pirih	vodja področja človeških virov	05/ 33-11-520 (Miren) 05/ 38-41-513 (Tolmin)	almira.pirih@pososki-rc.si
Cvetka Kavčič	Sklad dela	05/ 38-41-512	sklad.dela@pososki-rc.si
Brigita Bratina	svetovalka	031-679-389 05/ 38-41-513 (Tolmin)	brigita.bratina@pososki-rc.si

Oglaševanje v EPI-centru

V kolikor boste imeli v času izida našega glasila ugodne akcije, nove artikle oziroma kakršno koli zanimivo ponudbo za bralce, lahko izberete tudi oglaševanje na naših straneh.

Za več informacij pokličite na tel.: 05/ 38-41-510, **e-pošta:** epicenter@pososki-rc.si
(Za vsebino oglasov je odgovoren naročnik.)

Bralci bodo naslednje številke dobili v roke:
- drugi teden v maju (maj),
- drugi teden v juniju (junij),
- sredi julija (julij/avgust),
- sredi septembra (september/oktober).

Kaj bo drugače po letošnjem prvem maju?

Z veliko nestrpnostjo pričakujemo letošnji prvi maj. Potekajo mrzlične priprave na praznovanja. Bovec bo v znamenju enotedenskih prireditev predvsem v zraku. Kobarid pripravlja svečanost prvega maja zvečer v Kulturnem domu. Tolmin bo imel občinski praznik in bo gostil zamejska društva tridesetega aprila. Tega dne bodo prav posebno in nepozabno prireditev na vrhu Matajurja pripravili tudi Gorska skupnost Ter, Nadiža, Brda, zamejske in naše občine ter planinci z obeh strani meje.

Večina pričakuje prvi maj z veliko nestrpnostjo in upanjem. Nekateri pa pri vstopanju Slovenije v Evropsko unijo (EU) ne vidijo velikih prednosti; celo težave in slabosti. Pa poglejmo, kaj se bo po prvem maju spremenilo.

Notranji trg brez meja

Najbolj očitna sprememba za potrošnike bo, da ob prestopu meje ne bodo imeli več skrbi zaradi nakupljenega blaga. Ne bo namreč carinskih pregledov, saj vstopamo na notranji trg brez meja. Manj navdušujoča novica za slovenske potrošnike pa je, da ob vrnitvi v državo ne bodo več dobili povrnjenega davka na dodano vrednost (IVA). Za nekatere izdelke, ki jih bodo slovenski potrošniki kupili v članicah Unije, bo še vedno veljalo, da bodo davek za kupljeni izdelek plačali v Sloveniji. Sem spadajo nakupi novih avtomobilov, motorjev in plovil. V kolikor pa bo kdo želel kupiti rabljeno vozilo, bo davek plačal neposredno prodajalcu, torej v državi nakupa.

Vsak slovenski potrošnik bo lahko ob izpolnjevanju potrebnih pogojev najel posojilo v katerikoli od držav EU in z dokazilom, da je državljan članice EU, odprl bančni račun v katerikoli drugi državi članici.

Vsi izdelki, ki bodo na voljo slovenskim potrošnikom po vstopu v EU, bodo morali izpolnjevati zahteve po varnosti in ustrezati evropskim standardom kakovosti; tako kot jih predpisujejo direktive EU. Enotni trg prinaša znižanje cen posameznih izdelkov, kar potrjujejo praktični primeri iz EU. Tako so se na notranjem trgu že znižale cene blaga in živilskih izdelkov. Na področju telekomunikacij so se zaradi večje konkurence cene notranjih klicev znižale za približno 50 odstotkov, cene mednarodnih pa za 40 odstotkov. Po podatkih raziskav so se cene promocijskih letalskih poletov zaradi ostrega konkurenčnega boja znižale kar za 41 odstotkov. K znižanju cen pripomorejo tudi javna naročila.

Uvedba eura

Minister za finance **Dušan Mramor** je 8. marca izjavil, da ima Slovenija že z vstopom v EU, torej 1. maja letos, možnost prositi za vstop v mehanizem menjalnih tečajev ERM II.. Vendar ne bo hitela, ampak bo prošnjo oddala konec leta 2004, kot sta načrtovala Vlada in Banka Slovenije. To zadošča za dosego cilja, da bi leta 2007 tolarje zamenjali euri.

ZAMENJAVA DOKUMENTOV

Registrske tablice

Prva sprememba, ki se nanaša na registrske tablice in bo sovpadala z dnem pristopa Slovenije v članstvo EU, je prilagoditev vsebine registrskih tablic določilom uredbe Sveta EU o priznavanju razpoznavnega znaka države članice EU. S tem dnem se bo v Sloveniji pričel uporabljati nov *Pravilnik o registrskih tablicah motornih in priklopnih vozil*. Po njem bodo registrske tablice opremljene s predpisanim *EU logo-znakom*. Ta bo zlato rumene barve na modri podlagi, ki vsebuje razpoznavni znak R Slovenije in znak EU (dvanajst zvezdic). Nekoliko bodo spremenjene oblike in dimenzije pisav (oblika, višina, širina), s katerimi bo omogočeno večje število registrskih kombinacij.

Ne glede na uveljavitev tega pravilnika pa bodo sedanje registrske tablice ostale še naprej v veljavi. Pravilnik namreč ne predvideva njihove obvezne zamenjave. Te se bodo menjale postopoma.

Prometna dovoljenja

Za vozila, ki bodo prvič registrirana v RS po 1. 5. 2004, se bodo prometna dovoljenja predvidoma izdajala na novem EU obrazcu.

Vsa že izdana prometna dovoljenja pa bodo ostala v veljavi tudi po polnopravnem članstvu RS v EU in se bodo izdajala na novem EU obrazcu le v primerih spremembe lastništva vozila, spremembe registrske oznake ali drugih sprememb podatkov o vozilu.

Vozniška dovoljenja

V skladu z direktivo Sveta EU se vozniška dovoljenja, ki jih izdajo države članice, medsebojno priznavajo.

Načelo njihovega vzajemnega priznavanja vključuje popolno priznanje vseh pravic, ki so bile imetniku dovoljenja podeljene v skladu s takrat veljavnimi državnimi predpisi.

Poleg medsebojnega priznavanja vozniških dovoljenj v državah članicah direktiva ureja tudi zamenjavo dovoljenj tistim imetnikom, ki bodo svoje stalno prebivališče ali kraj zaposlitve prenesli iz ene države članice v drugo. V praksi ta direktiva velja samo za imetnike vozniških dovoljenj, izdanih v eni od držav članic EU.

Z dnem polnopravnega članstva RS v EU bo Slovenija imetnikom veljavnih vozniških dovoljenj iz druge države članice EU, ki bodo stalno ali začasno prebivali v RS, zamenjala njihovo vozniško dovoljenje za slovensko in sicer za tiste kategorije vozil, ki jih smejo imetniki voziti po vozniškem dovoljenju, katerega zamenjavo bodo zahtevali. Upravni organi takim osebam zamenjajo vozniško dovoljenje brez opravljanja vozniškega izpita in brez predložitve dokazila o duševni in telesni zmožnosti za vožnjo vozil.

Osebna izkaznica

Po vstopu RS v EU osebne izkaznice ne bo potrebno zamenjati. Slovenskim državljanom pa bo po tem datumu z veljavno osebno izkaznico omogočen vstop in prebivanje (do 90 dni) v vseh državah članicah EU in Evropskega gospodarskega prostora: Islandija, Norveška, Švica in Lihtenštajn. Prav tako bo mogoče na podlagi bilateralne pogodbe z osebno izkaznico še naprej potovati na Hrvaško.

Potni list

Samo zaradi vstopa Slovenije v EU se tudi že izdani potni listi ne bodo menjali; veljali bodo za celotno obdobje njihove veljavnosti.

Res pa bo potni list po vstopu v EU malenkostno spremenjen in dopolnjen; vendar ne takoj s 1. majem 2004 temveč šele po spremembi *Resolucije o enotnem formatu potnega lista*. Potne liste bodo morale ustrezno dopolniti in spremeniti vse države članice EU (v kazalu bodo rubrike navedene v vseh jezikih EU, tudi slovenščini).

Prepustnice

Po letošnjem 1. maju bo prav tako še vedno obstajala mejna kontrola na notranjih mejah EU (z Italijo, Avstrijo in Madžarsko). Ohranila se bo tako dolgo, dokler ne bo Slovenija polnopravno pristopila k schengenskemu sporazumu, predvidoma konec leta 2006. To pomeni, da bo za prehod meje še vedno potrebno imeti ustrezne potovalne dokumente; torej osebno izkaznico, prepustnico ali potni list. Za prehod maloobmejnih prehodov bomo še vedno potrebovali prepustnico.

SIMBOLI EU

Evropska unija je prepoznavna predvsem po treh simbolih:
Ima ***zastavo modre barve***, na kateri je ***12 zlatorumenih zvezdic***, razporejenih v krogu. Te zvezde predstavljajo evropske narode, krog, ki ga tvorijo, pa ponazarja unijo, v katero so združeni. 12 zvezdic ne pomeni števila držav članic, ampak število dvanajst simbolizira popolnost.
Oda radosti, preludij k Beethovnovi 9. simfoniji, je leta 1985 po sklepu Evropskega sveta postala ***himna EU***. Seveda ima vsaka država članica tudi svojo lastno himno.
Na istem srečanju predsednikov držav in vlad držav članic, na katerem je bila sprejeta odločitev o himni, so ***9. maj*** razglasili za ***dan Evrope***. Na ta dan leta 1950 je namreč francoski zunanji minister **Robert Schuman** predlagal ustanovitev Evropske skupnosti za premog in jeklo. Idejni oče tega predloga je bil francoski politik **Jean Monnet**, ki je sanjal o nastanku "združenih držav Evrope".

Vir: Evropopotnica, Urad RS za informiranje, 2000

Kako bo na italijansko-slovenski meji?

V začetku marca so predstavniki lokalnih organov mejne kontrole po videmskem sporazumu razpravljali o vrsti pobud in vprašanj, povezanih z mejnimi prehodi ter možnimi novimi načini prehoda meje po vstopu Slovenije v EU. Dogovor slovenske in italijanske delegacije lokalnih organov mejne kontrole je podlaga za razpravo ter odločitve na zasedanju mešane komisije po videmskem sporazumu, ki bo, po napovedih sodeč, sredi aprila.

Delegaciji sta razpravljali o predlogu za prehajanje slovensko-italijanske meje po vstopu Slovenije v EU na maloobmejnih prehodih le z osebno izkaznico in drugimi veljavnimi dokumenti. Med 43 maloobmejnimi prehodi so za uveljavitev takega načina predlagali tudi prehod Livek. Obe državi morata za uveljavitev omenjenega predloga pripraviti notranje pravne podlage in zadostiti ustreznim tehničnim zahtevam. O možnostih za uresničitev pa bo na svojem zasedanju razpravljala tudi mešana komisija po videmskem sporazumu. Med predlogi, o katerih so tokrat razpravljali, je bila tudi dopolnitev protokola o prostem pristopu na vrhove Mangarta in Kanina. Protokol naj bi namreč omogočil odprtje turističnih mejnih prehodov na Matajurju, Sabotinu nad Solkanom, Miji, med Livkom in Topolovim, na Kolovratu, Kokoški, Jirmancu, na vzpetini Kostanjevica nad Novo Gorico, Prevali, na grebenu Stola in v Predolini.

Zamejci in onejci

Med nas so državne meje zarezale ločnice, ki so nas razdvajale, vendar nikoli ločile. Zgodovina nas je le redko pustila pod eno streho. Ni nam bilo prizanešeno. Vojne in druge nadloge so nas pestile, nam delale silo.

Prihaja nov čas. Za zamejce in onejce bo največja pridobitev odprava meje. Koliko skrbi, obupa, žalosti in jeze je povzročila ta "prekleta meja".

Nadejamo se, da bo EU dolgoživa in dolgotrajna evropska zaveza, ko ljudstev Evrope ne bodo delile več nepotrebne pregrade. Zamejci v Italiji bodo še vedno državljani Italije, mi, onejci, državljani Slovenije. Hkrati pa bomo vsi državljani Evrope. Moč Evrope je v njeni različnosti. Kljub vsemu je potreben zdrav narodni ponos. Imeti rad svoje in ceniti tuje je pot, ki more pripeljati evropsko pestrost do resnično izvirnega modela sožitja.

Ni se bati, da se bomo v globalizirani Evropi utopili. Porok za tak optimizem so prav zamejski Slovenci v videmski pokrajini, ki so se krčevito oklepali kulture, jezika in tradicije. Kljub vsem hudim preizkušnjam, ki so jih doživeli in preživeli. Le samozavestni moramo biti. Ne pokornost, marveč samozavest naj bo naša odlika.

Zdravko Likar,
načelnik UE Tolmin
Foto: P. R.

Utrinki

EDINSTVEN PADALSKI SPEKTAKEL OB VSTOPU V EU

Bovec – Vstop Slovenije v ***Evropsko unijo*** (EU) je pred vrati. Bovčani bodo ta zgodovinski prag prestopili na zelo izviren način: simbolično bodo skočili v Evropo. Pri tem bodo izkoristili politično neobremenjen prostor – zrak. Kot pravi **Marijan Mlekuž**, idejni oče Air-Theatra, je zrak eden od štirih temeljnih elementov našega planeta, ki je last vseh nas. Tudi zakon gravitacije, četudi ga ni sprejel noben parlament, velja absolutno za vse enako. Zrak nima meja in je enak do nas vseh. Zato je tudi slogan prireditve 'air is fair' poziv k enotnosti in strpnosti, posredno pa tudi poziv k varovanju okolja in blaženju klimatskih sprememb.

Air-Treatre je gledališka predstava 25-ih padalcev, ki bodo predstavljali vsak svojo državo. Padalce bo na višino 4.000 metrov nad morjem dvignil italijanski tip letala *'mini Herkules' G-222* iz NATO-ve baze v Avianu. Padalski spektakel se bo dogajal 3.000 metrov visoko nad tisočletnim stičiščem Germanov, Romanov in Slovanov 20 sekund po skoku iz letala. Padalskim prvakom držav članic EU se bo pridružila skupina padalskih prvakov držav pristopnic. Na bovškem letališču bodo pristali z zastavami svojih držav. Formacijo bo vodil **Jaka Benedik**, vodja državne padalske reprezentance.

Prvič v zgodovini se bodo v zraku združili predstavniki kar 25-ih držav.

Zvrstile se bodo tudi druge režije simbolike združevanja: triglava skulptura padalcev z odprtimi kupolami, izvedba oblike celostne podobe rože Scabiosa 'EU' trenta v obliki najmodernejše in najzahtevnejše kombinirane discipline klasičnega in modernega sky-divinga. Predstavili bodo tudi padalsko disciplino 'bird man', za katero je bovški gorski amfiteater raj. Dogajanje na nebu bodo neposredno prenašali na veliko platno v Bovcu, ogledali pa si ga boste lahko tudi na televizijskih zaslonih in internetu. ***Vlada RS*** je Air-Theatre podprla in uvrstila v sklop šestih osrednjih

Štipendisti Posoškega razvojnega centra

Posoški razvojni center (PRC) je v študijskem letu 2003/04 v okviru *Programa spodbujanja razvoja v Posočju* že drugo leto podelil štipendije. Tako se je devetnajstim štipendistom iz študijskega leta 2002/03, ki so tudi v tem študijskem letu upravičeni do nadaljnjega prejemanja štipendij, pridružilo še devetintrideset novih. PRC si prizadeva, da bi podelil čim več kombiniranih štipendij (skupaj s podjetji), saj prav te zagotavljajo štipendiranje do zaključka študija in zaposlitev v Zgornjem Posočju. Takšnih je bilo v letošnjem študijskem letu dvajset. Glede na razpoložljiva sredstva pa je PRC podelil še devetnajst samostojnih štipendij. Za vsa podjetja, samostojne podjetnike in druge organizacije, ki so zainteresirane, da bi tistim štipendistom, ki imajo samostojne štipendije, omogočili obvezno študijsko prakso ali bi lahko kakorkoli drugače sodelovali s študenti, pa posredujemo sledeče podatke.

Od šestindvajsetih študentov jih enajst obiskuje prvi letnik; od tega je osem študentov ***Fakultete za elektrotehniko***, ostali trije so študentje ***Ekonomske fakultete*** v Ljubljani. Štirje štipendisti PRC-ja so vpisani v drugi letnik; trije na ***Fakulteti za računalništvo in informatiko***, eden pa na ***Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko***. Trije štipendisti obiskujejo tretji letnik; na Fakulteti za računalništvo in informatiko, na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko ter na Fakulteti za elektrotehniko. V četrtem letniku so trije štipendisti; obiskujejo pa ***Fakulteto za družbene vede***, ***Fakulteto za organizacijske vede*** in ***Ekonomsko fakulteto***. Med štipendisti PRC-ja sta še absolventka ***Pravne fakultete*** in absolventka ***Turistice*** ter trije študentje drugega letnika podiplomskega študija. Ena od teh je že zaposlena, ostala dva pa obiskujeta ***Fakulteto za računalništvo in informatiko*** ter ***Filozofsko fakulteto***.

V kolikor bi želeli navezati stik s katerim od štipendistov, se lahko obrnete na ***Posoški razvojni center***, ***Trg svobode 4***, ***5222 Kobarid***. Obiščete pa nas lahko tudi v naših novih poslovnih prostorih v Tolminu, na ***Ulici padlih borcev 1c*** ali pa nas pokličete na telefon 05/ 38-41-500 (513).

Brigita Bratina, Posoški razvojni center

Preglednica: ***Štipendisti Posoškega razvojnega centra glede na letnik študija in fakulteto***

Letnik študija	Fakulteta	Število štipendistov
1.	- Fakulteta za elektrotehniko - Ekonomska fakulteta	8 3
2.	- Fakulteta za računalništvo in informatiko - Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (Maribor)	3 1
3.	- Fakulteta za računalništvo in informatiko - Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (Maribor) - Fakulteta za elektrotehniko	1 1 1
4.	- Fakulteta za družbene vede - Fakulteta za organizacijske vede - Ekonomska fakulteta	1 1 1
absolventi	- Pravna fakulteta - Turistica	1 1
podiplomski študij – 2. letnik	- Fakulteta za računalništvo in informatiko - Filozofska fakulteta - Fakulteta za organizacijske vede	1 1 1 (že zaposlena)

Utrinki

državnih prireditev, kar pa pomeni, da ga bo tudi delno financirala (ostalo bo financirala ***Občina Bovec***, pomagali pa bodo tudi sponzorji).

To pa ni osamljeni dogodek, saj organizatorji, Občina Bovec v sodelovanju z ***Letališčem Bovec*** in ***Domidejo d.o.o.***, obljubljajo, da se bodo prireditve kar vrstile. Osrednja kulturna prireditev v režiji **Marjana Bevka** bo že 24. aprila. Kot je povedal programski vodja **Erik Cuder,**

NA TISKOVNI KONFERENCI SO PREDSTAVILI AIR-THEATRE *(od leve proti desni):* **Jaka Benedik**, *vodja formacije,* **Marijan Mlekuž**, *župan Občine Bovec* **Danijel Krivec**, **Milan Štulc**, *stotnik* **Janko Bratuž** *in* **Erik Cuder**, *programski vodja.*

KTŠ sprašuje – PRC odgovarja

Kakšna je možnost, da bi diplomiranci oziroma predvsem bodoči diplomiranci dobili delo v casinojih, ki se obetata v Tolminu in Kobaridu? Kako bo s študentskim delom v teh podjetjih? Kje se je oziroma bo potrebno prijaviti?

Tokrat odgovarjamo na vprašanje o možnosti zaposlovanja oziroma študentskega dela v Casinoju v Kobaridu. ***Casino Kobarid d.d.*** (katerega ustanovitelja sta ***HIT d.d. Nova Gorica*** in ***Alpkomerc d.d. Tomin***) je razpis za zasedbo delovnih mest objavil januarja letos. Razpis, ki se je že zaključil, je bil namenjen predvsem kadrom s srednjo izobrazbo, le v manjši meri tistim s VI. oziroma VII. stropnjo izobrazbe. V njem je bila dana tudi možnost opravljanja različnih del prek študentskega servisa. Tako so med krupjeji, ki se že usposabljajo za delo v igralnici, tudi študenti (usposablja se jih devet). Za ostala delovna mesta, ki so jih tudi razpisovali v okviru omenjenega razpisa, pa izbor kadrov med že prijavljenimi kandidati še ni bil narejen. Obstaja torej možnost, da bodo tudi na ta delovna mesta izbrani nekateri izmed študentov, ki so se v roku prijavili na razpis.

Iz tega sklepamo, da možnosti prijave na delovna mesta v casinoju Kobarid trenutno ni. Po zagotovilu odgovornih v podjetju pa bodo eventuelne nove potrebe po kadrih, tudi po študentih, posredovali ***Mladinskemu servisu v Tolminu***, kjer boste vsi zainteresirani dobili potrebne informacije.

Obstajal je program odpiranja novih delovnih mest v Posočju. Kaj je z obljubami, da se bo v treh zgornjeposoških občinah v nekaj letih odprlo nekaj sto delovnih mest? Koliko od teh je že bilo zagotovljenih?

Program odpiranja novih delovnih mest v Posočju še vedno obstaja. Gre za cilj odprtja 300 novih delovnih mest, ki je opredeljen v okviru *Programa spodbujanja razvoja v Posočju za obdobje 2002 - 2006* (Soča 2006). K realizaciji teh delovnih mest vodijo posamezni ukrepi v okviru letnih programov, predvsem dva:

- ukrep sofinanciranja začetnih investicij za podjetniške projekte malih in srednjih podjetij ter samostojnih podjetnikov ter
- ukrep spodbujanja zaposlovanja kadrov z najmanj VII. stopnjo izobrazbe.

Glede na to, da so podjetja, ki pridobijo nepovratna sredstva v okviru prvega omenjenega ukrepa, dolžna realizirati nove zaposlitve v obdobju treh let po končani inevsasticiji, bo cilj 300 novih delovnih mest realiziran v celoti najkasneje tri leta po zaključku izvajanja *Pograma Soča 2006*. To je v letih 2009-2010.

Do sedaj je bilo na osnovi letnih programov *Soča 2002* in *Soča 2003* realiziranih skupno 59 novih delovnih mest, od tega 32 z najmanj visoko stropnjo izobrazbe, tri z višješolsko izobrazbo, ostala pa z nižjo stopnjo izobrazbe.

Kaj se dela za to, da bi možnost zaposlitve v Posočju imeli tudi študentje, ki študirajo za nedeficitarne poklice?

Na to vprašanje smo obširno odgovorili v ***EPI-centru*** letnik IV, številka 11-1, zato tokrat le še nekaj poudarkov. V okviru ukrepa spodbujanja zaposlovanja kadrov z najmanj VII. stopnjo izobrazbe v letih 2002 in 2003 se je od skupno 20 zaposlilo 14 "nedeficitarnih" kadrov, predvsem ekonomistov. To kaže, da so v Posočju možnosti tudi za zaposlovanje teh kadrov. Res je, da kadri nedeficitarnih poklicev nasploh in tudi v Posočju težje najdejo zaposlitev. Ob tem pa vendar ne gre pozabiti, da so za zaposlitev odločilnega pomena iznajdljivost, spretnost in vztrajnost vsakega posameznika.

Posoški razvojni center (PRC) bo za absolvente študijskih smeri, ki niso opredeljene kot deficitarne, za pomoč pri vstopanju na trg dela vsako leto organiziral delavnico *Mladi ob vstopu na trg dela*.

V kolikor bo med mladimi interes, pa lahko PRC na svoji spletni strani postopno vzpostavi tudi bazo s podatki zainteresiranih študentov, ki bo dostopna delodajalcem iz Posočja.

Mag. **Almira Pirih,**
Posoški razvojni center

Foto: Peter Kovačič

Utrinki

▶ pa si boste lahko med 23. aprilom in 2. majem ogledali tudi skoke predsednikov držav oziroma vlad v tandemu, razstave, predstavitev Slovenske vojske, plesne in akrobatske točke, udeležili se boste seminarjev na temo ekoturizma, planinci treh dežel se boste srečali na Mangartu, vrstili se bodo koncerti različnih glasbenih zvrsti … (več si lahko preberete v *Koledarju prireditev* na straneh od 26 do 28 ali na spletni strani www.airtheatre.com).

Prireditelji pričakujejo prek 15 tisoč obiskovalcev. Na osrednji prireditvi, ki bo potekala 30. aprila v organizaciji protokola Vlade RS, bodo prisotni veleposlaniki vseh držav EU. Med eminentnimi gosti pa bo tudi ambasador RU **Erwan Fouéré**.

Besedilo in foto: **Mateja Kutin**

Utrinki

FORD ZA KOBARIŠKE OSNOVNOŠOLCE

Kobarid – V začetku februarja so bile na ***Osnovni šoli*** (OŠ) ***Simona Gregorčiča*** podeljene *Nagrade družbe Ford za ohranjanje naravne in kulturne dediščine za leto 2003*. Na že sedmi tovrstni razpis, ki ga skupaj pripravljata ***Ford Motor Company*** in ***Summit motors Ljubljana d.o.o.***, uradni uvoznik in trgovec za vozila Ford v Sloveniji, se je prijavilo kar 76 projektov. Ti so bili razvrščeni v štiri kategorije: naravno okolje, kulturna dediščina, varstveni inženiring in mladinski projekti, kamor sodijo ohranitveni projekti, pri katerih sodelujejo mladi do 18. leta starosti.

Petčlanska žirija (njen predsednik je nekdanji učenec kobariške šole **Jožef Školč**) je drugo nagrado namenila OŠ Kobarid za projekt z naslovom *Dediščina Kobariške*. Zbrano gradivo o najrazličnejših sestavinah dediščine domačega okolja je plod večletnega prizadevnega in sistematičnega zbiranja tamkajšnjih učencev in njihovih mentorjev. Kobariška je znana po neizmernem bogastvu naravne in kulturne dediščine, ki se s svojo lepoto kar sama ponuja raziskovalcu. Ljudsko izročilo je neizčrpen vir in izziv za mlade, v kolikor jim ob strani stoji dober mentor. V minulih letih so učenci izdelali prek 35 raziskovalnih nalog, ki so obravnavale raznovrstna področja dediščine. Glavni cilji so: seznaniti učence z vsemi vrstami dediščine, jih vzpodbuditi, da se jo zavedajo, jo raziskujejo in o njej razmišljajo, jo spoštu-

Kotlar in Razvojni program Soča 2006

Na podlagi *Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o popotresni obnovi objektov in spodbujanja razvoja v Posočju (ZPOOSRP-C)* je *Posoški razvojni center* pripravil Razvojni program *Soča 2006* z namenom dodeljevanja razvojnih spodbud za: • vzpostavljanje razvojne infrastrukture, • pospeševanje podjetniških vlaganj, razvoja gospodarstva in odpiranja novih delovnih mest ter • usposabljanje in razvoj kadrov. Razvojne spodbude se dodeljujejo ob upoštevanju pravil dodeljevanja državnih pomoči ter *Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja.*

Na razpisu vsakoletnega izvedbenega programa je od leta 2002 pridobilo sredstva 16 podjetij. Že v prejšnji številki ***EPIcentra*** smo povedali, da nas je zanimalo, kako takšni programi prispevajo k uspešnosti poslovanja teh podjetij. Tokrat vam predstavljamo ***Restavracijo Kotlar s prenočišči***.

RESTAVRACIJA KOTLAR S PRENOČIŠČI

Restavracijo sta leta 1993 na osrednjem trgu v Kobaridu odprla **Lilijana** in **Robert Kavčič**. Svojo gostinsko pot sta začela leta 1984 na Srpenici, kjer je njuna kuhinja že dišala po ribjih specialitetah. Kot je povedala Lilijana Gašparin Kavčič je usmeritev v ribjo hrano v njihovi družini že tradicija, saj imajo tudi njeni bratje takšno restavracijo v Rožni Dolini. Gostom poleg izvrstne hrane nudita tudi vrhunska vina. Ni skrivnost, da je njihova hrana zelo dobra. To potrjuje tudi dejstvo, da ob koncu tedna le težko dobiš prosto mizo. Večina gostov prihaja iz sosednje Italije, poznajo pa jih tudi domačini.

ŽE OD LETA 1993 RESTAVRACIJO KOTLAR** uspešno vodita Lilijana in Robert Kavčič.* ***Foto: Peter Kelih (arhiv LTO Sotočje)

Pred dvema letoma sta svojo ponudbo razširila in v isti stavbi uredila šest dvoposteljnih sob. Gostom je na voljo notranji bazen z biserno kopeljo in masažnimi tokovi, turška savna in solarij. Večina, ki koristi njihove namestitvene kapacitete, prihaja iz tujine. Vedno več pa je tudi Slovencev.

O njihovih uspehih smo se pogovarjali z Lilijano.

Utrinki

jejo ter varujejo. Kot je povedala ravnateljica **Alenka Raspet,** na šoli ni učenca, ki ne bi sodeloval pri vsaj eni raziskovalni nalogi. Najbolj obiskan pa je prav zgodovinski krožek.

OŠ Kobarid, ki ji je družba Ford namenila milijon slovenskih tolarjev, je nagrado prejela v obliki kombija (del sredstev za nakup je prispevala ***Občina Kobarid***). Po zaključeni slavnostni podelitvi so učenci predstavili svoj zadnji projekt z naslovom *Pesnik in pisatelj iz Kreda je Andrej Čebokli*.

Za najboljši projekt je žirija izbrala projekt *Ohranjanje pastirske dediščine na Veliki planini – Preskarjev stan*, delo ***Dednine Šubelj*** iz Kamnika. Dve enakovredni tretji nagradi pa so dobili ***Geografski inštitut Antona Melika*** za projekt *Triglavski ledenik* in učenci ***OŠ Antona Šibelja Stjenka*** iz Komna za projekt *Križem kražem po Komenskem Krasu*.

***JOŽEF ŠKOLČ JE RAVNATELJICI ALENKI RASPET** izročil nagrado v vrednosti 1 mio SIT.*

V 20 letih obstoja se je subvencijski program Nagrade družbe Ford razširil po vsem svetu. Njihov glavni namen je zagotoviti finančno in medijsko podporo projektom za ohranitev naravnih in kulturnih vrednot, predvsem tistim, ki se soočajo s finančnimi težavami ali so premalo znani. V Sloveniji se jih je v sedmih letih na razpis prijavilo prek 360. Naj na tem mestu spomnimo, da ta nagrada ni prva, ki je prišla v Zgornje Posočje. Leta 1999 jo je namreč prejel projekt Bio vas Čadrg, leta 2002 pa projekt Kosmačeva učna pot OŠ Dušana Muniha Most na Soči.

Besedilo in foto: **Mateja Kutin**

Kaj je vzrok za učinkovito poslovanje?

Vzrok je velika ljubezen do dela v gostinstvu, posledica tega pa je uspeh.

V letu 2002 ste se vključili v program Soča 2006. Kako vam ta sredstva pomagajo pri poslovanju?

Če imaš dober in primeren program, država pomaga in sredstva še kako prav pridejo. S sredstvi smo pokrili del stroškov za ureditev namestitvenih zmogljivosti, notranjega bazena, savne in solarija.

Pred kratkim ste na tekmovanju za zlato žlico osvojili naslov *Kuharica leta*. Kaj vam to pomeni ter kako zaposleni in okolica sprejemajo ta uspeh?

Naslov kuharice leta sem dobila po dvajsetletnih delovnih izkušnjah v gostinstvu. Te so pripomogle, da sem lahko ob pomoči svojega moža in celotnega kolektiva sodelovala na tekmovanju za zlato žlico ter dosegla največ točk v konkurenci. Te so mi prinesle naslov kuharice leta. Že med pripravami na polfinale in kasneje na veliki finale tekmovanja za zlato žlico smo bili deležni velike podpore. Po osvojitvi omenjenega naslova pa so čestitke deževale in tudi krajani Kobarida so se iskreno veselili našega uspeha. To je moje največje zadoščenje.

V gostinstvu in turizmu se soočate s konkurenco. Kateri so tisti aduti, zaradi katerih menite, da ste boljši?

Kaj je to konkurenca? Na Kobariškem ne poznamo konkurence, saj smo od leta 2002 povezani v ***Kobariški gastronomski krog***; vanj so vključeni tudi ***Hiša Franko***, ***Restavracija Topli val***, ***Gostilna Breza*** in ***Gostišče Pizzerija Jazbec***. To nam daje moč, da skupaj dihamo, skupaj hodimo na promocije in si pomagamo med seboj. Vsaka od gostiln in restavracij ima svojo kuhinjo, svoj način postrežbe, svojo filozofijo. To dela kraj zanimiv. Gostje lahko poskusijo različno hrano, pijejo različna vina in obedujejo v različno opremljenih lokalih. Prav zaradi tega radi prihajajo in imajo razlog, da večkrat obiščejo Kobarid.

Z ODLIČNIMI RIBJIMI SPECIALITETAMI *vam postrežejo na trgu sredi Kobarida.* ***Foto: arhiv LTO Sotočje***

PRED DVEMA LETOMA SO PONUDBO RAZŠIRILI; *uredili so sobe, notranji bazen, savno in solarij.* ***Foto: arhiv LTO Sotočje***

Je Kobariški gastronomski krog pripomogel k večji prepoznavnosti in obiskanosti?

Vsaka promocija pripomore k prepoznavnosti in večjemu obisku, tako tudi aktivnosti v okviru Kobariškega gastronomskega kroga.

Kaj so vaše želje za prihodnost?

Predvsem želim zdravja sebi in družini. Želim pa tudi, da bi ljudje imeli čim boljši standard, saj bi tako lahko obiskovali restavracije ter uživali v hrani in vinu, ob tem pa bi se jim porajale lepe misli in dobra volja.

Bi radi še kaj dodali?

Rada bi še povedala, da smo v Posočju prišleki. Ponosni smo, da tukaj živimo, ter veseli, da smo lepo sprejeti in nas imajo ljudje radi.

Mateja Kutin

Utrinki

PONOVEN USPEH BORUTA JAKIČA

Stuttgart – V okviru mednarodnega sejma ***Intergaster*** je konec februarja v Stuttgartu potekalo mednarodno kulinarično tekmovanje. Udeležila se ga je tudi slovenska kulinarična reprezentanca, katere član je **Borut Jakič**, vodja kuhinje ***HIT-ove Perle***, sicer doma iz Kobarida (podrobneje smo ga predstavili v lanski številki EPI-centra, letnik IV, št. 2-3). Ekipa je ponovno dosegla velik uspeh. Prejeli so zlate medalje v posameznih kategorijah (Jakič je pripravil vegetarijansko ploščo za štiri osebe in tri glavne inovativne krožnike), pa tudi ekipno so bili najbolje uvrščeni.

Poleg tega sta slaščičarja **Alenka Kodele**, vodja slaščičarne v Perli, in **Janez Dolšak**, Grand hotel Union, v kategoriji artistike prejela srebrni medalji za masleno in sladkorno skulpturo.

Tekmovanje v Stuttgartu je bilo zadnje veliko pred olimpiado, ki bo oktobra letos potekala v Erfurtu v Nemčiji. Mednarodna strokovna žirija, ki jih je ocenjevala, jim je podala tudi smernice za naprej. Meniji, s katerimi se bodo na olimpiadi predstavili, so bili že jeseni poslani v Nemčijo. Prav sestava krožnika je po Jakičevih besedah najtežja; pravilno mora biti sestavljen, priprava mora vsebovati čim več postopkov, živila in postopki pa se ne smejo ponavljati. Pred njimi so naporni treningi in seveda vrhunec vsega: olimpiada.

Mateja Kutin

BORUT JAKIČ SE LAHKO POHVALI Z NOVIM USPEHOM; *v Stuttgartu je za svoje kuharske umetnine prejel zlato medaljo.* ***Foto: arhiv Boruta Jakiča***

Slikar s čopičem v ustih

Ob pogovoru z Vojkom Gašperutom Gašperjem začutiš moč, energijo, ki jo izžareva. Pri 17 letih je pristal na invalidskem vozičku, a ni izgubil volje do življenja. Pod njegovim čopičem, ki ga drži z usti, nastajajo slike rodnega Breginjskega kota, solin ...

Vojko Gašperut Gašper se je rodil leta 1949 v Sedlu. Deset let za tem se je družina preselila v Koper. Na rodni kraj je ostal do danes navezan in ponosen je, ker ni pozabil domače govorice.

Kaj je bil vzrok za selitev?

Gospodarske razmere. Oče je bil nekaj let po vojni doma, potem pa je začel iskati delo. Opravljal je različna dela na Primorskem in Gorenjskem, nazadnje je bil sekač v gozdu, kjer je za težaško delo dobil karte, za katere se je dalo dobiti več hrane. Sredi petdesetih let je bila namreč pri nas huda kriza. Ničesar nisi mogel dobiti, tudi če si imel denar. Bili smo na meji lakote. Vendar nikoli ne bom rekel, da sem bil lačen.

Leta 1958 je v Koper, kjer smo imeli teto, prišla sestra, da bi nadaljevala šolanje. Kasneje smo posamično prihajali ostali, saj nismo vedeli, kako bo. Naselili smo se v starem delu mesta, kjer je teta imela majhno hišo. Potem smo dobili stanovanje v Župančičevi ulici, se kasneje selili v Šalaro, danes pa živim v Cereju.

VOJKU ZELO VELIKO POMENI ROJAK* IVAN STOJAN RUTAR*, KI JE TUDI SLIKAR. *Pravi, da je lahko srečen, ker je njegov prijatelj, saj ga vedno spodbuja. Dokaz, da je Stojan velik slikar, so številni certifikati in nagrade, ki jih je dobil. Žal je izgubil 95 odstotkov vida, tako da slika na pamet. V šali ga tolažijo, da so bili vsi veliki svetovni slikarji na pol slepi, šele potem so postali dobri.*

Življenje se je po selitvi spremenilo.

Imel sem čudovito otroštvo. Kasneje sem spoznal, kako pomembno je bilo, da sem bil v stiku z neokrnjeno naravo. S prijatelji smo lovili ribe, iskali ptičja gnezda ... Upiral sem se očetovi odločitvi, da gremo v Koper. Seveda sem moral z družino. V ulici

Utrinki

MODRI TRAK IN ZLATA ŽLICA V ZGORNJE POSOČJE

Ljubljana – Začetek marca je v ljubljanskem ***Maximu*** potekalo veliko finale tekmovanja za zlato žlico 2003, kjer sta se s svojimi kuharskimi mojstrovinami pomerili ***Hiša Franko*** iz Starega sela in ***Restavracija Kotlar*** iz Kobarida, obe vključeni v *Kobariški gastronomski krog*. Kuharski dvoboj med **Ano Roš** (Hiša Franko) in **Lilijano Gašparin Kavčič** (Restavracija Kotlar) je potekal pod budnim očesom članov *Kulinarične akademije Dela* in številnih uglednih gostov Maxima. Lilijana je s svojo ekipo tesno premagala Ano ter si s tem prislužila modri trak in kapo kuharice leta. S tem uspešnim nastopom smo še enkrat dokazali, da kobariški kuharji res niso kar tako.

Mateja Kutin

ZAPUŠČINA AVSTROOGRSKEGA POLJSKEGA DOKTORJA *vsebuje tudi 64 fotografij Tolminskega mostišča in ožje okolice.*

FOTOGRAFIJE JAROSLAVA JIRČIKA ZOPET TAM KJER SO BILE POSNETE

Most na Soči – V začetku marca se je v prostorih ***gostilne Vuga*** zaključila enomesečna razstava fotografij, ki so bile posnete v času med prvo svetovno vojno in so del zapuščine avstroogrskega poljskega doktorja **Jaroslava Jirčika**. Zbirko, ki obsega 64 fotografij Tolminskega mostišča in ožje okolice, si boste odslej lahko ogledali v ***Malem muzeju soške fronte "Tolminsko mostišče"*** na Mostu na Soči. Njegov lastnik **Peter Kogoj**, ki se že 15 let ljubiteljsko ukvarja z zbiranjem vseh vrst eksponatov, ki so povezani soško fronto, je lanskega novembra na spletni strani *foruma Soška fronta* zasledil namig, da starinarnica v Brnu na Češkem ponuja fotografije ▶

je bilo ogromno otrok, kar mi je pomagalo, da sem se hitro vživel. Postajalo mi je všeč. Rad sem raziskoval okolico. Le kilometer daleč so bile takrat samotne obale morja.

Pojavile so se tudi popolnoma nove stvari.

V mestu je bilo dosti zanimivih stvari. Obiskoval sem vodnomodelarski krožek, kjer sem zelo užival. Kasneje mi je to delo manjkalo.

Leta so minevala in vedno bolj sem spoznaval, da mi je tudi tukaj všeč. Vendar sem vseeno komaj čakal počitnic, ko sem šel za dva meseca nazaj v Sedlo. Še vedno sem mislil, da se bom nekoč vrnil. Sedaj čutim pripadnost obali, pa tudi Breginjskemu kotu. Drug človek postanem, ko se peljem proti Sedlu. Ne čutim domotožja, saj so moji bližnji tukaj, ampak tisto občutenje samega kraja, še danes čutim enako. Sem se pa vživel tudi v Koper. Naučil sem se njihovega narečja, zelo dobro se z njimi razumem. Vendar če se ne rodiš tukaj, ostaneš zanje 'furešt', tujec.

Všeč mi je tukaj. Tisti, ki pride živet k morju, se redko odloči za vrnitev na celino. Morje je resnično okno v svet. Čutiš odprtost, tudi ljudje so bolj odprti. Na obali živi ogromno priseljencev iz notranjosti Slovenije in iz nekdanje Jugoslavije. Vesel sem, da je raznoliko. Kot slika, ki ima polno barv.

Leta 1967 se je vaše življenje še bolj drastično spremenilo.

15. maja sem se ponesrečil. Če me takrat **Maks Čušin** iz Podbele ne bi potegnil iz vode, bi se verjetno utopil. S prijatelji smo tekmovali, kdo pride prej v vodo. Stekel sem, da bi čim prej zaplaval. Ko mi je voda prišla do kopalk, sem stopil na skalo pred seboj in se vrgel naprej, da bom splaval v globoko vodo. Spregledal sem skalo, ki je bila pred njo. Z glavo sem zadel vanjo in pri tem poškodoval vratni del hrbtenice. Ostal sem v vodi. Maks me je potegnili do obale in tekel po nosila (to se je zgodilo pod staro bolnico v Izoli). Ker jih ni našel, so me z avtom naključnega kopalca odpeljali v bolnišnico. Kar ni bilo prej, se je poškodovalo takrat. Prijatelji so mi hoteli dobro. Zaradi poškodbe hrbtenice ne morem uporabljati nog in tudi roke imam prizadete.

***VELIKE UMETNINE NASTAJAJO POD ČOPIČEM**, ki ga Vojko drži z usti.*

Verjetno je bilo težko sprejeti posledice.

Na začetku sem mislil, da bom umrl, saj sem imel težave tudi z dihanjem. Moje življenje je mesec dni viselo na nitki. Skupaj z mano je takrat v vodo padlo vse: moji načrti, želje, hotenja. Star sem bil 17 let. Bil sem zelo živ, kolesaril sem, tekel, vse sem hotel videti, doživeti ... Potem pa kar naenkrat nič. Treba se je bilo odločiti, kako naprej. Prvi večer sem se marsikaj spraševal. V takih razmerah se obrneš na vse mogoče pomoči. Sem veren človek in zazrl sem se tudi v nebo. 'Pomoč od zgoraj', moja energija, moja mladost sta me ponovno dvignili. Videl sem, da nima smisla, da se vse ustavi. Upal sem, da bom mogoče nekoč spet hodil, ampak temu ni bilo tako. Take poškodbe so dolgotrajne, izboljšuje se zelo počasi. Nekaj se popravi, tudi meni se je, toda hoditi ne moreš nikoli več. Živci so pretrgani in sporočilo ne gre naprej.

Danes lahko rečem, da sedeti na vozičku niti ni tako hudo. V zakup moraš vzeti mnogo drugih stvari: preležanine, slabša prekrvavitev, slabša prebava, naenkrat si odvisen od drugih ... Še težje pa so psihične stvari. Včasih te okolica ne sprejema,

Utrinki

▶ iz obdobja prve svetovne vojne in da nekatere dišijo prav po naših krajih.

In smo na začetku naše zgodbe. Peter nam je z navdušenjem začel pripovedovati: *"Že na prvi fotografiji, ki je bila objavljena v tem oglasu, je bil posnetek šole v Čadrgu s Slemenskimi pečmi v ozadju. Prodajalec je nato na podlagi dogovora po spletu poslal še nekaj fotografij. Kmalu smo na njih prepoznali Postajo, Mengore, Štalarjevo domačijo na Širokem. Kasneje nam je tudi sporočil, da so bile vse fotografije v škatli z napisom Isonzo-Dolomiten. Sledil je nakup in po nekaj dneh negotovosti, so se fotografije vrnile v kraje, kjer so bile tudi posnete.*

Jaroslav Jirčik je omenjene fotografije posnel na širšem območju Tolminskega mostišča. Bil je v Lomu, na Senici, Bučenici in Mengorah, obiskal je Most na Soči, Modrejce, Tolmin in se od tam povzpel v vas Čadrg, od koder je fotografiral zaledje Mrzlega vrha. V objektiv ni ulovil le vojaških motivov temveč tudi arhitekturne in pokrajinske značilnosti naših krajev. S tem nam je zapustil vir neprecenljivih podatkov iz tistega obdobja.

"Da si je javnost posnetke, ki so nastajali od začetka pa tja do sredine spopadov na Soči, vsekakor pa pred letom 1917, lahko ogledala na razstavi, ima največ zaslug **Helena Jelinčič**, *ki je vso zadevo izpeljala od začetka do konca. V veliko pomoč so nam bili tudi zbiralec* **Tjaš Strgar** *iz Gorenjega Loga,* ***Danilo*** *in* **Dana Kolenc** *(Gostilna Vuga) in* ***OŠ Dušana Muniha Most na Soči***. *Ob tem pa ne smem pozabiti niti na učenko* **Damjano Kenda** *iz Modreja,* ***Tolminskega muzeja*** *in* ***Društva 1313*** *iz Bovca,"* je še dodal Peter.

Besedilo in foto: **Patricija Rejec**

LIKOVNA DELA DAMIJANA CVEKA

Tolmin – ***Klub tolminskih študentov*** je v začetku marca v avli Kinogledališča Tolmin odprl likovno razstavo del **Damijana Cveka**. Absolvent likovne pedagogike, doma iz Tolmina se je predstavil z izborom svojih likovnih del, ki so nastala v času študija. Kot je povedal, je razstava tudi predstavitev samega študija; od spoznavanja različnih tehnik do iskanja sebe in svoje izra-

***ABSOLVENT LIKOVNE PEDAGOGIKE DAMIJAN CVEK** je v avli tolminskega Kinogledališča predstavil svoja likovna dela.*

nisi zaželen ... Dosti tega se mi je zgodilo. Imeti moraš debelo kožo, da tega ne opaziš ali nočeš opaziti. Sprijazniti se moraš z dejstvom, da si tak in da tega ne moreš spremeniti. Misliš si; če bom danes malo potrpel, bo jutri bolje, se bodo drugi že navadili. Razvijaš filozofijo, način življenja, ki ti ustreza, da se na koncu tudi sam sprejemaš. Vozičkarje povsod čudno gledajo, še posebej na plaži. Če ti ni nerodno, se boš sončil in kopal kot ostali. Enako bi se zgodilo, če bi prišel mimo zelen človek, tudi vanj bi strmeli, dokler se ga ne bi navadili. Če ne greš med ljudi, se te ne navadijo. Ljudje me dostikrat sprejemajo kot sebi popolnoma enakega, saj počnem vse tiste stvari, ki jih počnejo oni. Nekako uspem, če ne drugače, pa s pomočjo. Mnogi invalidi se niti ne lotijo, uporabljajo besedo *ne morem*, kar ni dobro. Ta beseda je dokončna. Za nekoga, ki je na vozičku, je škodljiva, saj te postavi v stanje pasivnosti. Jaz moram poskusiti.

Vse to je zahtevalo proces. Morda je bil pri meni nekoliko krajši. Ugotovil sem, da moram sebe spraviti miselno ne iz vozička, ampak na pravo pot. Dejstvo je, da sem na vozičku in da se moram, takega kot sem, sprejeti. To sem začel delati in izgleda, da mi uspeva.

Že po telefonu sem dobila občutek, da zelo pozitivno gledate na življenje. Zdi se, da sta dve skupini ljudi oziroma dva načina sprejemanja tako hude nesreče: na eni strani so tisti, ki padejo v depresijo in samo čakajo na smrt; na drugi strani pa tisti, ki sprejemajo življenje, pravzaprav ponovno rojstvo kot dar. Zavedajo se, da so bili tako blizu smrti, da morajo to, kar jim je bilo podarjeno, izkoristiti.

SLIKA VOJKA GAŠPERUTA GAŠPERJA *Sedlo v Breginjskem kotu.* ***Vir: katalog njegovih del***

Res je. **Dalajlama** je razvijal filozofske pristope, kako ljudje sprejemajo nesrečo, bolečino. V njihovem načinu razmišljanja je treba bolečino negirati, jo sprejemati, vse je poslano od Boga. Nekoč je govoril o rakavih bolnikih: *'Bila sta dva človeka, ki sta izvedela, da imata raka in da bosta kmalu umrla. Prvi se je odločil, da bo preostanek življenja izkoristil za to, da bo čim več doživel. Drugi pa da bo živel naprej tako kot doslej; obiskal bo prijatelje, se z njimi pogovarjal in veselil. Prvi je kmalu umrl, medtem ko je drugemu Bog podaril še nekaj časa.'* Nekaj podobnega kot z drugim bolnikom se dogaja z mano.

Življenje je sestavljeno iz padcev, tudi tako hudih, da pristaneš na vozičku. Če že padeš tako nizko, padi vsaj na odskočno desko, da te bo vrglo še višje. Taka je moja filozofija. Vsak padec, vsako negativno stvar izkoristi za to, da boš na koncu slavil zmago. Če preživiš težko operacijo, si velik zmagovalec. Premagal si bolečino, strah in postal junak. Močnejši si. To izkušnjo je treba deliti z drugimi.

Dosti lažje sem šel skozi življenje tudi zato, ker sem že na začetku spoznal ***Movimento dei focolari*** (Giba-

Utrinki

zne tehnike. Prireditev je kulturno obogatila vokalna skupina ***Snežet*** iz Tolmina, pri kateri poje tudi Damijan.

Besedilo in foto: **Mateja Kutin**

KREPITEV ŽIVLJENJSKE MOČI

Tolmin – ***Klub tolminskih študentov*** je 27. februarja v ***Knjižnici Cirila Kosmača*** organiziral predavanje o krepitvi življenjske moči. Na to temo je spregovoril dr. **Iztok Ostan**, profesor na Fakulteti za pomorstvo in promet, predavatelj predmeta osnov upravljanja s človeškimi viri, soavtor knjige *Ko zdravila odpovedo* in pisec številnih člankov v *Auri*. Glede na osebne izkušnje in raziskave, ki jih izvaja zadnjih deset let skupaj s skupino ožjih sodelavcev, je prišel do določenih spoznanj, ki jih z veseljem posreduje tistim ljudem, ki jih ta tema zanima.

V Tolminu je bil odziv, kljub ne preveč spodbudnemu vremenu in zasneženim cestam, dober, saj se je predavanja udeležilo veliko število ljudi. Med njimi tudi precej mladih. To pomeni, da so se ljudje začeli zavedati pomena preventive in zdravega načina življenja.

Dr. Ostan je opredelil več dejavnikov, ki vplivajo na našo življenjsko moč. To so psihosocialni dejavniki, hrana in fizični dejavniki, kot so pitje vode, telesno gibanje v povezavi z zrakom ter svetlobo, fizična in psihična sprostitev, razstrupljanje ter globoko spanje.

V raziskavi je intenzivneje proučeval fizične dejavnike. Ti so laže obvladljivi, moč, ki si jo z njimi povrnemo, pa nam omogoča, da se učinkoviteje lotimo tudi virov naših psihičnih stresov.

To predavanje je dr. Ostan namenil zlasti zdravemu prehranjevanju in energiji, ki jo človek skupaj z za življenje pomembnimi snovmi dobi s hrano. Ta je lahko energetsko in snovno zelo bogata in ji pravimo živa hrana ali pa je zgolj mašilo, kar se žal vse prepogosto dogaja. Opisal je tudi pomen antioksidantov in to na način, ki je razumljiv širšemu krogu poslušalcev. Vse svoje trditve je podkrepil z dokazi znanstvenih raziskav in meritev. Kar nekaj svojega časa je namenil soku iz pšenične trave kot zelo dobremu antioksidantu. Imenoval ga je zeleno zdravilo zaradi množice mineralov, vitaminov in aminokislin, ki so potrebni za zdravo življenje. Za primerjavo je navedel dejstvo, da kilogram mlade pšenične trave vsebuje enako količino hranilnih snovi kot 23 kg vrtne zelenjave.

Odziv poslušalcev je bil velik, sodelovanje tudi, saj je bilo kar nekaj vprašanj in očitno je, da ljudi zdrav način življenja vse bolj zanima.

Dr. Ostan se je še pripravljen odzvati povabilu v naše kraje, saj ima še mnogo zanimivih tem.

Nejc Trušnovec

NASLOV EPIJEVE ELEKTRONSKE POŠTE:
epicenter@pososki-rc.si

nje ognjiščarjev). Marijino delo me je bogatilo. Spoznal sem, da se način življenja: ljubi, ljubi prvi, 'daj in se ti bo dalo' zelo obrestuje. Ko sem pomagal drugim, sem bil bogato poplačan. Obračal sem se na Boga, se mu priporočal in ga prosil za moč. Vse to je pripomoglo, da sem postal osebnost, ki ne pade v vsakem trenutku in zna biti opora za druge. Mogoče me imajo zato za nekaj posebnega. Vera me bogati, ne pa utesnjuje. Treba je shoditi, tudi če si na vozičku, treba je spregledati, tudi če ne vidiš ... To je tisto, kar ti da dodatno moč in energijo.

Kdaj ste začeli slikati?

Odločiti se, da postaneš slikar, ni zadosti. Pomembno je, da imaš talent. Še bolj pomembno pa je, da si vztrajen. Že kot otrok sem pokazal, da imam dar. Moje slike so pošiljali na razna tekmovanja, celo v Indijo. Bolj zares sem poskusil slikati v ***Zavodu za rehabilitacijo***, kjer sem ugotovil, da ne morem držati čopiča z roko. Lažje je bilo, če sem ga dal v usta.

Prelomni trenutek je bil, ko sem prišel domov. Sosed, ki je slikal, me je malo vzpodbudil in sem poskusil. Seveda sem doživljal tudi slikarske padce, ko nisem vedel, kako naprej. Najpomembneje je, da vztrajaš. Ko sem nekoč v cerkvi poslušal svetopisemsko priliko o talentih, sem se zavedel, da govori tudi meni. Imam talent, ki ga moram izkoristiti. Z leti sem ugotovil, da nimam samo enega, ampak da jih imam veliko: dar govora, srčnost, prava beseda, pravi trenutek, ki ga moraš izbrati ... Veliko je tega, kar lahko daš drugim. To je tisto, kar bogati človeka. Ta dar ni dan le zato, da narediš sliko, ki jo dobro prodaš. Seveda je treba tudi prodajati, saj so materiali dragi in bi drugače ne mogel slikati. S slikami bogatim tudi druge. Slikarji smo iskalci lepote, ki jo moramo posredovati drugim, ki jo mogoče ne vidijo tako, kot jo vidimo mi, ali pa je niti ne vidijo.

Vaša dva glavna motiva sta Breginjski kot in soline.

Soline bolj kot Breginjski kot. Sedaj imam v načrtu serijo slik Breginjskega kota. Slikam tudi tihožitja, naravo, cvetne motive, breze.

Slikate na terenu?

Najraje. Stare breginjske arhitekture žal ni več. Po potresu je bila narejena velika škoda. Če so že delali nove hiše na drugem območju, bi lahko stare, na pol porušene pustili in jih kasneje obnovili. Seveda je to danes težko govoriti. Bilo bi zelo zanimivo videti več takih *borgov* kot je staro vaško jedro v Breginju. Mogoče se premalo učimo od tujcev, ki na svojo dediščino zelo pazijo in ne pustijo odnašati niti kamenčka. V vasi Logje so hiše ostale. Žal mi je za tiste, ki jih ni več.

Breginjski kot poslikavam, ker ga čutim kot dom in me še posebej navdihuje. Slikam ga na osnovi svoje zbirke fotografij, ki jo dopolnjujem. Ob tej priložnosti naprošam tiste, ki morda še hranite kakšno fotografijo, da se oglasite.

S HČERKO KATJO V DOMAČEM ATELJEJU.

Ste pa tudi primorski slikar.

Za nas je značilno, da v slike vnašamo toplino in veliko sonca. Moj najpogostejši motiv so soline. Že stoletja so tukaj in so nekaj posebnega; ta tišina, mir, mogočnost, raznolikost barv, ki jo jaz še stopnjujem.

Veliko truda je potrebno, da se slikar uveljavi.

Če se hočeš uveljaviti, moraš razstavljati, se udeleževati tekmovanj, ex temporov in tudi dobivati nagrade. Veliko sem razstavljal (okrog 70 samostojnih in 160 skupinskih razstav sem imel), pa tudi veliko nagrad sem dobil, med njimi tudi nagrado občine Koper s plaketo, ki sem jo prejel leta 1993.

Na svoji slikarski poti sem naletel na ***VDMFK***, organizacijo iz Lihtenštajna. Združuje slikarje iz vsega sveta, ki slikamo z usti ali nogami. Leta 1956 jo je ustanovil **Arnulf Erich Stegmann**, ki zaradi paralize ni mogel slikati z rokami. Njen namen je samopomoč slikarjem, ki se s svojimi deli promoviramo in jih prodajamo. Začeli so z izdelovanjem novoletnih čestitk. Sedaj imamo svojo založbo tudi v Sloveniji.

VDMFK-ju redno pošiljam svoje izdelke. Kartice z mojimi slikami so tiskali že v številnih državah: Belgiji, Franciji, Italiji, Nemčiji, Kanadi, ZDA, Koreji ... Tudi nekaterim našim invalidom, ki slikajo na tak način, sem pomagal, da so jih vključili v to organizacijo. To je dobro, saj ti VDMFK pomaga organizirati razstave oziroma ti jih organizira ter finančno pomaga, da se lahko izobražuješ in napreduješ v slikarstvu.

Razstavljate tudi izven Slovenije?

Da, prav z VDMFK-jem sem razstavljal v Lizboni, Budimpešti, Pragi, Varšavi, pa verjetno še kje, saj nisem dobil vseh obvestil.

Udeležujete se tudi raznih slikarskih tečajev.

Da, saj pri delu rabiš strokovno pomoč. Udeleževal sem se tečajev in na slikarskem področju tudi nekaj dosegel. Velika potrditev mi je to, da sem z letošnjim marcem postal polnopravni član VDMFK-ja. Organizacija nudi veliko. Takoj po poškodbi sem se zavedal, da ne bom več hodil. VDMFK te dvigne, ne da boš hodil, ampak da boš letel. Gre za zelo profesionalno organizacijo: kolikor ti daš, toliko ti oni nudijo.

Ni pri nas nobene take organizacije?

Ne v Sloveniji ne nikjer drugje.

Ste član tudi drugih organizacij?

Sem član likovnega društva ***LIK Izola*** in ***Društva Rajko Slapernik*** iz Ljubljane. S prijateljem **Ivanom Stojanom Rutarjem** pa sva ponosna tudi na to, da sva člana organizacije ***Circolo il cole*** iz San Daniela (Italija).

S čim se še ukvarjate?

S šahom. Trenutno sem prvak ***Zveze paraplegikov Slovenije***. Vseskozi sem deloval v njej in sem tudi eden od ustanovnih članov. V ***Društvu paraplegikov Istre in Krasa*** sem referent za socialo.

Kot tetraplegik sem v življenju naletel na številne arhitekturne ovire. Pri Zvezi me imajo radi tudi zato, ker na glas povem, kaj je narobe. Pred leti smo posneli oddajo o tem, kako je v Kopru poskrbljeno za invalide. Ugotavljal sem, kako malo arhitekti pri svojem delu mislijo na nas. Potem se je spremenilo na bolje: prilagodili so pločnike, postavili klančine ... Problem so tudi javna stranišča, saj pogosto z vozičkom ne morem noter. Tudi na to opozarjam. Moram reči, da se razmere izboljšujejo.

Se pogosto vračate domov?

Žal premalo. Lepoto Soče in vasi ob njej še bolj občutiš tu v Kopru. Šele ko greš v svet, vidiš, kako lepo je doma. Ljudem v Posočju je treba povedati, da je tam čudovito, edinstveno ...

Pogovor pripravila: Mateja Kutin
Foto: Mateja Kutin

Pod kolesi pesek, nad glavo sonce

Tadej Beguš se je na motor usedel v Maroku, prepotoval Zahodno Saharo in se zapeljal v Mavretanijo. Sredi puščave se je počutil kot na divjem zahodu; pesek, skale, sonce, brezpotja. Ko se je zapeljal v Senegal, se je prvič zares zavedel, da je v Afriki. Tu so ga namreč pričakali sončni zahod, jate pelikanov in drugih ptic, ljudje čokoladne barve v pisanih oblačilih ter glasba, ki jo slišiš na vsakem koraku.

Sredi mavretanijske puščave je **Tadej** doživel padec z motorjem, zaradi katerega so se njegovi načrti za nadaljnjo pot nekoliko spremenili. Po treh tednih se je oteklina na prstu vrnila in obtičal je v Gambiji.

Alahov vrt

Sahara, ki jo je na skrajnem zahodu prečkal Tadej, se zdi zunanjemu opazovalcu življenju sovražna. Na njenem celotnem območju živi približno dva milijona ljudi, le manjši del še tradicionalno, kot nomadi neovirano prestopajo državne meje. Arabski pregovor pravi, da je *'Sahara Alahov vrt, iz katerega je odstranil vse odvečno človeško in živalsko življenje, da bi si pridobil kraj, kjer bi se v miru sprehajal'*. Največja puščava na svetu, razen izjem, še danes ustreza tej podobi. Razteza se okrog 6.000 km vzdolž severnega povratnika, od Atlantika do Rdečega morja. S približno osmimi milijoni kvadratnih kilometrov obsega skoraj četrtino Afrike. Na jugu Sahara neopazno prehaja v območje Sahela.

LJUDJE ČOKOLADNE BARVE V PISANIH OBLAČILIH. Foto: arhiv družine Beguš

Padavine le vsakih nekaj let

Sahara je planota, ki jo v sredini prekinjata visokogorji vulkanskega izvora Hoggar in Tibesti. Kljub zelo razširjeni predstavi peščene sipine planoto prekrivajo le na manjših območjih. Štiri petine Sahare namreč sestavljajo kamnite in gruščaste

---

SMILING COAST
Gambija, 29. 2. 2004

Večer je in že ves dan nisem nič jedel. Brez pomislekov sem se odločil, da grem k **Dušanu**, *Jugoslovanu, ki ima bar in restavracijo v Serrekundi. Toda še preden začnem jesti, o ho ho! Za sosednjo mizo belka v spremstvu mladega Gambijca. Kar veliko takih parov prihaja na večerjo. Ampak to niso mlada dekleta, temveč gospe srednjih let, 50 in več. Mladi Gambijci in mladeniči sosednjih dežel se namreč preživljajo tudi z uslugami, ki jim prinašajo kar dober standard za njihove razmere. No ja, vsak ima svoj užitek, že ve, zakaj. Jaz se ne bom pritoževal nad tukajšnjimi mladenkami, a previdnost je mati modrosti, pravijo.*

Dva tedna sem se ubadal s svojim palcem na desni roki, saj nisem vedel, kaj točno je z njim. Po padcu z motorjem med prečkanjem puščave v Mavretaniji, se je oteklina po nekaj dneh umirila in zadeva je bila zame zaključena. Toda poglej ga zlomka! Po treh tednih sta se oteklina in zraven še močna bolečina zopet vrnili, tako da nisem mogel niti pisati, kaj šele voziti motor. In zakaj? Ne boste verjeli, zaradi snemanja s kamero. Večino operacij na kameri moraš namreč opraviti prav z desnim palcem in ker ta še ni bil saniran, sem bil ponovno na začetku. Na koncu pa se je vse skupaj dobro rešilo. Rad bi se zahvalil dr. **Margiću** *iz Šempetrske bolnišnice, ki mi je priskočil na pomoč. Ne, ni bil tukaj v Gambiji, temveč smo zadevo sanirali kar s pomočjo elektronske pošte. Ob tem ne smem pozabiti tudi na izjemno hitro dostavo pripomočkov za sanacijo palca po DHL pošti. Samo 52 ur je trajala dostava pošiljke iz Tolmina v Gambijo. So pa res hitri, pa naj reče kdo, kar hoče.*

Verjetno se sprašujete, kaj počnem, ker sem neuporaben za vožnjo z motorjem. Odločil sem se za raziskavo reševalne službe oziroma nudenja prve pomoči tukaj v Gambiji. Po slovensko temu pravimo urgenca. Mogoče samo nekaj zanimivosti. Vseh voznikov reševalnih vozil v državi je 44. Za pridobitev vozniškega dovoljenja je treba poznati le nekaj prometnih znakov in vedeti, kako se ravnati v semaforiziranem križišču, ki pa je v državi samo eno. Opraviš urico vožnje z avtom, odgovoriš na nekaj vprašanj in izpit je tu. O kakšnem predavanju prve pomoči ni še nihče slišal. Veliko ljudi je še vedno nepismenih. Ugotovil pa sem, da so listi dreves in grmov, predvsem deli palmovih listov ob cesti, zelo uporabni za zaustavitev krvavitev. Ni kaj, še dobro, da so.

Na koncu delovnega dne se namesto v hribe odpravim na obalo. Pesek na obali je bele barve, ko pa stopiš v vodo, opaziš, da atlantski ocean ves čas prinaša črn pesek. Čudno. Tukajšnji domačini veliko hodijo na obalo. Nekateri plavat, drugi ribarit, igrat nogomet, se sprehajat. Vse to pa spremlja neprestano pihanje vetra in nežna melodija bobnov domačinov.

Nekaj posebnega so tukaj maše. Spremljajo jih pesmi v mandinka narečju. To so pravi koncerti afriških pesmi.

Aha, Smiling coast, seveda? To je drugo ime za Gambijo. Ena izmed razlag pravi, da ima takšno ime zato, ker je reka Gamgija zarezana v afriško celino v obliki ust. Vendar pa ne razumem, zakaj so potem vsi začudeni, ker se jaz vedno smejim. Vedno znova jim pravim: "My friends, smeh je pol zdravja."

Za konec pa še majhna skrivnost. Tudi najbolj razgledani in učeni muslimani ne znajo razvozlati nove Tminske uganke, *ki se je pojavila v arabščini na mojih majicah* Africatmin. *A o tem več prihodnjič.*

Pozdrav v Slovenijo,
Tadej

puščave. Saharski pesek nastaja s preperevanjem in erozijo. K temu pripomorejo velike temperaturne razlike med mrzlimi nočmi in močno dnevno sončno pripeko, pa tudi zelo skromne padavine. Pogosto minejo leta brez ene same kapljice dežja. Ko pa nekaj ur dežuje, se suhe doline spremenijo v deroče reke, puščava pa v cvetoči vrt.

Tako v rastlinskem kot v živalskem svetu velja načelo prilagajanja. Rastline in živali so se prilagodile na pomanjkanje vode, vročino, temperaturne razlike in skromno hrano.

Nekoč zelena pokrajina

Dokazi o poseljenosti Sahare datirajo v srednjo kameno dobo. V mlajši kameni dobi naj bi bila tako gosto poseljena kot danes savane južno od Sahela. Prazgodovinska Sahara je bila namreč zelena pokrajina. Po zadnji ledeni dobi so bila gorovja še poraščena z gozdovi. Pred približno 5.000 leti pa se je začelo sušno obdobje, ki traja še danes.

Nomadi opuščajo stare navade

Tu najdemo prebivalstvo najrazličnejših rodov in plemen ljudstev črne Afrike, Bližnjega vzhoda in sredozemskega prostora. Večji del predstavljajo Tuaregi.

Stalne naselbine so nastajale, kjer je bilo dovolj vode, na križiščih karavanskih poti pa so nastajala manjša mesta. Nomadska ljudstva so živela od velblodov, koz, trgovanja in tovorjenja blaga, pri stalnih naseljencih so se oskrbovala s poljedelskimi in rokodelskimi izdelki. Zaradi političnih in tehničnih sprememb ter zaradi sušnih obdobji v zadnjem času nomadi opuščajo stare življenjske navade. Bolj ali manj neprostovoljno se naseljujejo v oazah in na območju Sahela, katerega labilen ekosistem se zaradi prenaseljenosti ruši. Kolobarjenja ne upoštevajo več, zaradi preštevilne živine so pašniki ogoleli, potrebe po kurivu naraščajo; vse to pospešuje proces spreminjanja v puščavo.

Prodor Evropejcev

Saharo so sredi 19. stoletja začeli raziskovati pustolovci, sledili so jim misijonarji. Ob koncu stoletja so si predvsem Francozi in Britanci tudi vojaško podrejali Saharo. Po drugi svetovni vojni so bili glavni motiv vojaško-strateški in gospodarski interes. Začeli so izkopavati fosfate, premog in različne rude. Na severu so začeli načrtno iskati nafto. Vse pogosteje so prihajali tudi turisti: nekateri Saharo zgolj prečkajo, drugi prihajajo sem zaradi nje same.

Mateja Kutin in **Lojze Beguš**

Vir: Dežele in ljudje. Severna Afrika in Arabski polotok. 1992, Ljubljana, MK, str.: 46-49.

TADEJ JE VČASIH TUDI TAKSIST. Foto: arhiv družine Beguš

SAHARA OBSEGA SKORAJ ČETRTINO AFRIKE. Foto: arhiv družine Beguš

Utrinki

TRADICIJA SIRARSTVA JE ŠE KAKO ŽIVA

Krn – V okviru projekta *Usposobljena delovna sila – predpogoj za razvoj ter povezovanje turizma, kmetijstva in naravovarstva na območju planin Zgornjega Posočja*, ki ga ob sofinanciranju EU in ***Sirarskega društva tolminc*** kot prijavitelja, izvajajo ***Triglavski narodni park***, ***Kmetijsko gozdarska zbornica Nova Gorica*** ter ***Posoški razvojni center***, poteka v mesecu marcu in aprilu obsežno sirarsko izobraževanje. V dokončanem sirarskem učnem centru v Krnu, si bo vse potrebno sirarsko znanje pridobilo kar 50 udeležencev, od katerih jih bo polovica prišla na vrsto šele v oktobru.

SIRARSKO ZNANJE** si bo v učnem centru v Krnu pridobilo kar 50 živinorejcev.* ***Foto: Tanja Kavčič

Omenjeno izobraževanje traja osem dni. Vsi, ki ga bodo uspešno zaključili, si bodo pridobili certifikate (certifikatni način izobraževanja kot rešitev pri izpolnjevanju pogojev za registracijo živilskih obratov za predelavo živil živalskega izvora), ki jih podeljuje ***Srednja mlekarska šola iz Kranja*** kot nosilec izobraževanja.

V primeru uspešno izvedenih drugih aktivnosti v projektu (oblikovanje modelov celoletne socialne varnosti sirarjev) pa se bodo lahko posamezniki, ki izpolnjujejo pogoje, celo zaposlili.

Izvajalci projekta že razmišljajo o nadaljevanju začetega dela (v okviru novih PHARE razpisov) in nadgradnji obstoječega projekta z dodatnimi še bolj zanimivimi vsebinami.

Davorin Koren

FFF-EUROPE MITING V TOLMINU

Zadnji vikend v maju bo v Tolminu potekal ***FFF-Europe miting***. To bo vsekakor pomemben dogodek tako za Zgornje Posočje kot za vso Slovenijo, saj se ga bodo udeležili znani muharji, vezalci umetnih muh, fly casting inštruktorji, tečajniki in kandidati za inštruktorje. Svoj prihod so že napovedala številna znana muharska imena iz Avstrije, Bosne in Hercegovine, Češke, Danske, Francije, Hrvaške, Nemčije, Srbije in Črne gore … Spoznali bodo naše najlepše muharske vode: Sočo, Idrijco, Trebuščico, Bačo, Tolminko, Učjo in Nadižo. Zaključni VIP banket pripravljajo v ***Hotelu Krn***.

Kaj pravzaprav je FFF-Europe?

FFF je kratica za ***Federation of Fly Fishers***, muharsko zvezo, ki jo je leta 1965 ustanovil Američan **Lee Wulf** z namenom, da bi se na naj-

Čebelarstvo je način življenja

S čebelarjenjem se ukvarjajo ljudje najrazličnejših starosti in poklicev. Na svoje krilate prijateljice so čustveno zelo navezani. Z njimi se veselijo bogatega medenega pridelka in delijo žalost, če se v panju pojavi bolezen. Včasih, ko ljudje še niso poznali sladkorja, skoraj ni bilo slovenske kmetije, na kateri ne bi poleg drugih domačih živali imeli tudi čebel. Med je bil namreč edino sladilo, vosek pa nepogrešljiva surovina za izdelavo sveč.

Pravijo, da je Slovenija dežela dobrih čebelarjev in da smo Slovenci pravi čebelarski narod. Med 1000 prebivalci naj bi namreč bili kar štirje čebelarji. ***Čebelarska zveza Slovenije*** je nastala pred 131 leti, vanjo pa je vključenih 200 čebelarskih društev, med njimi tudi ***Čebelarsko društvo*** (ČD) ***Tolmin***, ki šteje 143 članov in bo letos praznovalo že 96 let svojega delovanja.

ČEBELJA DRUŽINA ŠTEJE *od 30.000 do 60.000 čebel, izjemoma tudi do 100.000.* ***Foto: T. Š. F.***

Pričetek organiziranega čebelarstva

Kot začetek organiziranega čebelarjenja na Tolminskem se smatra leto 1908, ko je bila na Grahovem ob Bači ustanovljena čebelarska podružnica za tolminski in cerkljanski sodni okraj. Ustanovitev podružnice potrjuje tudi članek **A. Likozarja** (Čebelarski shodi v minulem letu), ki je bil objavljen v ***Slovenskem čebelarju*** (letnik XII., Ljubljana 1909, št. 2). Likozar navaja: *"Dne 3. maja sem imel ustanovni shod v Grahovem na Goriškem. Zanimanje za čebelarstvo je bilo veliko. Ustanovila se je močna podružnica. Bilo je navzočih mnogo učiteljev."* Iz poročila o XI. občnem zboru ***Slovenskega čebelarskega društva***, ki je bilo objavljeno v isti številki Slovenskega čebelarja, pa tudi izvemo, da sta bili na Primorskem ustanovljeni dve podružnici, ena na Grahovem ob Bači in druga v Tolminu.

Znani pa so tudi starejši dokumenti, ki potrjujejo daljšo zgodovino

Utrinki

bolj prijazen način širilo muharsko znanje. Kasneje so evropski muharji podali pobudo za ustanovitev evropske podružnice FFF-Europe, katere jedro sestavlja glavni odbor s 15 člani, ki se ponašajo z nazivom FFF-E Master Flaycasting Instructors in so muharska elita Evrope. FFF-Europe se ukvarja z organiziranjem muharskih prireditev, tekmovanj, seminarjev in tečajev, njihov cilj pa je tudi promocija dobrih muharskih revirjev in pomoč ogroženim muharskim vodam. **Stane Omerzu**, direktor ***Centra za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma Racoon***, je pobudnik za ustanovitev ***FFF-Slovenia***, podružnice evropske muharske zveze.

Kako je prišel miting v Posočje?

Center za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma Racoon je lansko poletje gostil **Günterja Feuersteina**, koordinatorja FFF-Europe. Po desetih dneh ribolova v Posočju je Omerzuju priznal, da bi lepše vode in ribe le težko našel drugje v svetu. Takrat se je tudi odločil, da organizacijo mitinga, ki ga izpeljejo vsako leto v drugi državi, dodelijo Centru za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma. Omerzu je obljubil, da bo skušal kar najbolje predstaviti naše lepote v upanju, da se bodo udeleženci radi vračali v naše kraje, na naše vode. Pri organizaciji jim bodo pomagali tudi ***Ribiška družina*** (RD) ***Tolmin***, ***Zavod za ribištvo Slovenije***, ***Satva-Design***, ***ČIB Bovec***, ***Hotel Krn*** …

GÜNTER FEUERSTEIN, KOORDINATOR FFF-EUROPE, *je po desetih dneh ribolova v Posočju priznal, da bi lepše vode in ribe le težko našel drugje v svetu.*

Kaj vse se bo dogajalo?

Poleg tega da se bodo srečali ljubitelji muharjenja z vsega sveta, si bodo udeleženci lahko ogledali različne muharske mete, muharske in vezalske tehnike, opravljali bodo tečaje, posamezniki si bodo lahko pridobili mednarodno priznano licenco fly casting inštrukturja, fly casting eksperti bodo prikazali svoje veščine … Za udeležence bo organizirano vodenje po Soči in njenih pritokih. RD Tolmin bo postavila na ogled preparate najlepših soških postrvi, **Andrej Militarov** bo razstavil svoje slike na temo soške postrvi in Posočja, ***Družinska kmetija Rožman*** pa bo za vse udeležence mitinga pripravila degustacijo najboljših vin iz svoje kleti. ČIB Bovec bo predstavil svojo novo ribiško kolekcijo Soča. Poleg tega bo FFF-Slovenia sprejeta v polnopravno članstvo FFF-Europe.

Seveda to še zdaleč ni vse. Podrobnejšo predstavitev dogajanja si lahko ogledate na spletni strani www.racoon-slovenia.com, kjer dobite tudi podatke o tem, kam se lahko obrnete po dodatne informacije.

Mateja Kutin

Foto: Aleksandar Ivanović

čebelarjenja na Tolminskem. **Simon Rutar** v svoji knjigi *Zgodovina Tolminskega* navaja, da so bili tukaj dobri čebelarji že pred tolminskim puntom leta 1713.

Prvi čebelarski krožek

Prvi mentor čebelarjev na Grahovem ob Bači je bil **Franc Kašca**, ki je poučeval na tamkajšnji šoli. V njeni bližini je imel čebelnjak in učence med drugim učil tudi o tem, kako naj ravnajo s čebelami. Poučeval in strokovno pomagal pa je tudi odraslim.

Društvo

ČD Tolmin deluje na zelo velikem območju, saj pokriva vse tri občine v Zgornjem Posočju. Poleg registriranih članov deluje na tem območju še najmanj 30 neregistriranih čebelarjev. Skupaj imajo 2.500 panjev, letno pa pridelajo okrog 60 ton medu. Dve tretjini ga prodajo v Medex, ostalega pa na domu. Osnovni namen društva je strokovna in svetovalna pomoč čebelarjem, da ti lahko dosegajo boljše uspehe pri predelavi čebeljih proizvodov. Skrbijo tudi za vzgojo in izobrazbo članov ter za popularizacijo čebelarstva. Večina čebelarjev se s čebelarstvom ukvarja ljubiteljsko, torej poleg svoje redne službe, trije pa se preživljajo izključno s pridelavo medu.

Proizvodi

Čebele proizvajajo šest različnih pridelkov: med, cvetni prah, vosek, propolis, matični mleček, čebelji strup. Prav vsi pridelki so zdravilni. Čebelarji v Posočju pridelujejo najboljši lipov med v Sloveniji. K temu največ pripomore čisto podnebje, odsotnost večje industrije in onesnaževalcev ozračja. Prizadevajo si, da bi prepričali kmetovalce in sadjarje, naj svoje njive ter sadovnjake škropijo zjutraj, preden sonce vzide, oziroma pozno popoldan. Strup iz raznovrstnih škropiv, ki ostane v zemlji oziroma ga absorbirajo rastline, čebele z nabiranjem cvetnega prahu namreč prenesejo v panj zaradi česar lahko umre cela čebelja družina.

V čebelnjakih se pogosto pojavljajo tudi bolezni kot sta varoza in čebelja kuga. V društvu so nam povedali, da se poslužujejo sonaravnega zatiranja bolezni; z oksalno ali mravljično kislino, poleg tega pa tudi perizinom, ki ga uporabljajo točno po navodilih veterine, saj vsebuje snov, ki se v medu in satju težko razgradi. Naj bralcem še povemo, da mora vsak čebelar podpisati tudi izjavo o varnosti medu, s katero se obveže, da za zdravljenje čebeljih bolezni ne bo uporabljal nikakršnih nevarnih sredstev.

Kulturna dediščina

V ***Slovenskem čebelarju*** iz leta 1941, je v članku *Čebelarjenje v okolici Kobarida pred vojno* opisana zgodovina čebelarstva na tem območju. Med drugim je omenjen tudi panj s premičnim satjem, s katerim so čebelarili in katerega so poimenovali po izumitelju **Pagliaruzziju** – Pagliaruzzijev panj (Pinčev panj). Da panj ne bi šel v pozabo, je dr. **Franc Lozej** izdelal Pinčev panj po načrtih, ki so bili objavljeni v ***Čebelarskem zborniku*** leta 1944. Ta se sedaj obnovljen in naseljen nahaja pri **Mariji Sivec** v Sužidu.

Podmladek

Kljub temu da je slovenski čebelar v povprečju star kar 61 let, se v Posočju ni treba bati za prihodnost čebelarjenja. V ČB Tolmin je namreč kar tretjina članov mlajših od 35 let. V podružnični šoli Smast pa deluje tudi čebelarski krožek, ki ga obiskuje deset mladih čebelarjev.

Patricija Rejec

Viri:

- *Marija Mlaker-Šumenjak, Čebela se predstavi, učbenik z delovnimi nalogami za ljubitelje čebel, Čebelarska zveza Slovenije, 2002*
- *Franc Šivic, Živeti s čebelami, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2003*
- *Čebelarski spomini, Čebelarsko društvo Tolmin, 2000*

ALI STE VEDELI

- da šteje čebelja družina od 30.000 do 60.000 čebel, izjemoma tudi do 100.000;
- da so čebele pomembnejše zaradi opraševanja kot zaradi čebeljih pridelkov;
- da čebele poleti živijo od 14 do 40 dni, pozimi pa do 140 dni;
- da matica živi do pet let in da se razvije v posebni celici, v matičniku;
- da zalega oplojena in neoplojena jajčeca ter da lahko v enem dnevu izleže 2.500 in več jajčec, ki tehtajo približno trikrat toliko kot matica sama;
- da so stražarke, ki stražijo vhod v panj, organizirana skupina čebel, starih od 12 do 25 dni;
- da rdečo barvo čebele vidijo črno.

USPEH POSOŠKIH ČEBELARJEV

V začetku oktobra lanskega leta je v Semiču potekalo peto mednarodno ocenjevanje medu. V *Pravilnik o ocenjevanju medu* so vključene zahteve *Pravilnika o medu* in *Pravilnika o označevanju predpakiranih živil*, ki jih mora med poleg higienskih pogojev na trgu izpolnjevati. *"Pri ocenjevanju medu gre za ocenjevanje kakovosti, ki sta jo skupno ustvarila čebela in čebelar,"* je povedala predsednica ocenjevalne komisije, prof. dr. **Anamarija Plestenjak**. Čebelarji so v zadnjih letih dosegli ogromen napredek pri higieni, klasifikaciji in pakiranju medu.

Ocenjevanja so se udeležili tudi čebelarji iz Zgornjega Posočja. Za *cvetlični med* je zlato diplomo prejel **Julij Anton Gaberšček** iz Volč, srebrno pa **Branko Komac** iz Čezsoče. V kategoriji *lipov med* so zlato diplomo prejeli trije: najuspešnejši je bil ponovno Julij Anton Gaberšček iz Volč, sledila pa sta mu **Vili Braz** z Vrsnega in **Ivan Božič** iz Tolmina.

Mateja Kutin

Utrinki

NAJ PROSTOVOLJKA

Ljubljana – Sredi marca je minister za delo, družino in socialne zadeve, dr. **Vlado Dimovski,** v prostorih ljubljanske mestne hiše podelil priznanja za *Naj prostovoljca oziroma naj prostovoljko leta 2003*. Natečaj je razpisal ***Mladinski svet Slovenije*** z namenom promocije prostovoljstva kot kulture in načina družbenega reagiranja predvsem mladih na izzive in kot odgovor na nove načine družbenosti in medčloveškega odtujevanja. Priznanja je prejelo šest posameznikov, podelili pa so tudi posebno priznanje.

V kategoriji do 18 let je priznanje prejela Bovčanka **Urška Mlekuž**, dijakinja tretjega leta ***Gimnazije Tolmin***. Kot je povedala njena mentorica **Marjeta Tonkli**, psihologinja na ***Centru za socialno delo***, ki jo je na natečaj tudi prijavila, se Urška s prostovoljnim delom ukvarja že tretje leto. Pet dni na teden svoj prosti čas nameni individualni pomoči mladostnikom, pomoči v vzgojno varstvenem zavodu in svetovanju na telefonu TOM. Aktivna je tudi pri skavtih. Svoj prosti čas razdaja tako, da nihče ne pomisli, da ji ostaja karkoli dolžan, ampak jim da vedeti, da to počne zase.

Mateja Kutin

VELESLALOM ZA POKAL ALPSKEGA VALA

Ponikve – ***Radio Alpski val*** in ***Smučarsko skakalni klub Ponikve*** sta na smučišču Suše 7. marca organizirala veleslalom za pokal Alpskega vala. Na pravo zimsko nedeljo se je na startu zbralo 114 tekmovalcev, nekoliko manj kot v lanskem letu. Ti so se med seboj pomerili v 13 kategorijah in tudi ekipno. Prva mesta po posameznih kategorijah so si prismučali:

- Mlajše deklice: **Manca Kobal** (00:36,94), Ponikve,
- Mlajši dečki: **Grega Drole** (00:28,27), Ponikve,
- Starejše deklice: **Julija Rodman** (00:25,76), Video,
- Starejši dečki: **Jaka Hvala** (00:23,08), Ponikve,
- Mlajše mladinke: **Marina Laharnar** (00:22,82), Ponikve,
- Mlajši mladinci: **Miha Kobal** (00:21,27), Ponikve,
- Starejše članice: **Gabrijela Grahelj** (00:24,00), Ponikve,
- Članice: **Jasna Miklavič** (00:21,74), Video,
- Mladinke: **Martina Primožič** (00:22,33), Texas,
- Veterani: **Boris Dreščec** (00:21,47),
- Starejši člani: **Bojan Kutin** (00:20,57), Ponikve,
- Člani: **Boris Vojska** (00:20,60), Texas,
- Mladinci: **David Ozebek** (00:21,51), Texas,
- Ekipno: Ponikve.

P. R.

Fotografija na naslovnici:

foto ČERV
Ul. P. Skalarja 8
TOLMIN
tel.: 05/ 38-10-190

H grofu na grad

Sredi Tolminske kotline se nahaja kopasta vzpetina, visoka 426 metrov, ki jo domačini imenujejo Grad, pa čeprav je njeno uradno ime Kozlov rob. Na njej je namreč svoje dni stal grad.

Danes je Kozlov rob prepreden s sprehajalnimi potmi. Vemo, da ga mnogi poznate, pa so prav gotovo med vami tudi taki, ki se še nikoli niso povzpeli nanj. Sprehodimo se skupaj do ostankov nekdanjega gradu.

Po zgodovinsko naravoslovni učni poti

Za izhodišče si izberimo Petelinc (ob cesti Tolmin – Dolje), kjer raste naselje novih hiš. Tu se začenja zgodovinsko naravoslovna učna pot, ki se vije po južnem pobočju vzpetine. Na posameznih mestih se odpira pogled na Tolmin. Table ob poti nas opozarjajo na naravne znamenitosti in ostanke prve svetovne vojne. Bunker, ki ga prav tako srečamo ob poti, je bil del avstrijskih položajev na soški fronti. Po približno polurni hoji pridemo na vrh, kjer se nam odpre pogled na okoliške kraje.

Nekoč grad, danes ruševine

Današnje ruševine so ostaline najbolje ohranjenega in hkrati najpomembnejšega gradu na Tolminskem. Prvič se ga omenja v 12. stoletju. Predstavljal je pomembno strateško točko. Lastili so si ga Oglejski patriarhi, Goriški grofje, mesto Čedad, Benečani in kasneje Habsburžani. Ker je večkrat menjal lastnike, se je spreminjala tudi njegova arhitekturna podoba. Velik problem življenja na gradu je bila pitna voda. Zato je dal leta 1559 grof Turn zgraditi dve cisterni za vodo, ki sta vidni še danes. V letih 1348 in 1551 je doživel močan potres. Pod upraviteljstvom Dornberžanov v začetku 17. stoletja je bil zadnjič obnovljen. Ko so leta 1651 dobili Tolminsko glavarstvo grofje Coroniniji, je grad že nezadržno propadal. Lastniki so se preselili v novo stavbo v Tolminu. Danes se v delu le-te nahaja muzej. Leta 1912 je ***Olepševalno društvo*** na dvoriščnem platoju postavilo visok betonski razgledni stolp, ki pa je bil v prvi s svetovni vojni porušen.

Sredi 60. let preteklega stoletja so se začela na gradu izkopavanja, obnova pa se še ni zaključila.

NEDAVNA REKONSTRUKCIJA ZIDU *je ustvarila jasnejšo sliko o tem, kako je nekoč izgledal grad na Kozlovem robu.*

KOZLOV ROB JE CILJ ŠTEVILNIH SPREHAJALCEV.

Grof še danes živi ...

Grad na Kozlovem robu je pomnik kmečkih uporov in dogodkov iz prve svetovne vojne. Bil pa je tudi motiv ljudskih pripovedk, ki jih je prvi zapisal zgodovinar **Simon Rutar**.

Po grajski poti nazaj

V Tolmin se vrnemo po stari grajski poti, ki vodi po senčni severni strani. Je nekoliko bolj strma in zahteva več previdnosti.

Besedilo in foto: Mateja Kutin

Literatura in viri:

- *Kenda, S., 2002: Pohodniške poti na Tolminskem. Nad levim bregom Soče. Tolmin, samozaložba, 102 str.*
- *Kozorog, E., 1994: Kozlov rob. Po zgodovinsko naravoslovni učni poti na Grad. Tolmin, Branko d.o.o., 17 str.*
- *Kulturna dediščina v občini Tolmin. 1984, Tolmin.*
- *Spletna stran: www.tol-muzej.si*

TLAČAN REŠI GROFU ŽIVLJENJE

Tistemu delu Tolmina, ki mu pravijo na Logu, so po starem rekli Sodenca. Tu so tolminski grofi sodili tlačane in jih kaznovali. Enkrat je grof tu sodil tlačanu, ki ni prišel na tlako. Hotel ga je zapreti v ječo, a služabnik je grofa opomnil, da pripravljajo lov na divjega merjasca in da rabijo goniče. Tako je tlačan moral z grofom na lov.

Ko so na lovu zasledovali merjasca, je ta nepričakovano napadel grofa. Bilo bi po njem, da ni tlačan s svojo betico udaril merjasca tako močno, da ga je ubil. Grof, bled kot smrt, za lon podari tlačanu za volovsko kožo zemlje. Tlačan pa je bil prebrisan in je kožo razrezal na jermene in z njimi obkrožil velik kos zemlje prav na Logu.

(Dolenc, J., 1992: Zlati Bogatin. Tolminske pripovedke. Ljubljana, Kmečki glas, str. 128)

INFOFLEŠ:

Sprehajalne poti, ki vodijo na Kozlov rob, so lahke ter primerne tudi za otroke in starejše. Nekoliko bolj strma je le grajska pot, ki je speljana po severnem pobočju. Seveda to ne pomeni, da previdnost ni potrebna.

Radi bi vas opozorili tudi na to, da naj narava ne postaja odlagališče smeti. Odpadke odnesite s seboj do najbližjega smetnjaka.

Mož, ki oživlja gorske poti

Čreda izbranih bovških ovac, bovško-drežniške koze in čudovite rogače mu sledijo na paši, v gozdu in v strmem skalovju kot zvesti psi. Mož poln energije in kondicije, ki mu jo lahko zavida vsak mladenič iz doline, je še pred letom ali dvema na planini Krnica imel 50 glavo čredo. Danilo Kravanja - Zajc iz Zavrzena nad Bovcem je tu pasel in mlekaril polnih 24 let.

V strminah Kaninskega gorovja ob hudourniški grapi, 1.240 m visoko, leži planina Krnica, ki je v pašni lasti kmetov iz Plužne. Včasih je bil od tod tudi najlažji dostop v planino. Za pot iz Plužne dober hodec potrebuje poldrugo uro do dve hoda. Po izgradnji kaninske žičnice in ceste do postaje B pa le slabe pol ure po urejeni in skrbno markirani stezi.

***ALI BODO POHODNIKI V POGORJU KANINA** letos še naleteli na pastirja s čredo ovac in koz?*

Več kot 600 glava čreda ovac in koz

M. Marsano je leta 1932 v študiji ***Planine v Zgornjem Posočju*** zapisal: *"Na planini Krnica in Gozdec se pase drobnica od 24. junija do 14. septembra. Pašniki segajo od 1.100 do 1.900 metrov nadmorske višine. V času paše je poleg mlekarja še sedem pastirjev. Pašna čreda šteje 500 ovac in 150 koz. Skozi sezono na planini pridelajo 41 stotov sira in 19 stotov skute …"*

Še pred nekaj leti se je na planini paslo dvesto in več glav drobnice, za katero sta skrbela mlekar in pastir. Vstajala sta že ob četrti uri zjutraj in ob pol peti pričela z molžo ovac in koz. Za pašo zadolženi pastirji so čredo gnali strmo pod Prevole, v Stador ali Jelenk, tudi do dve uri in več hoda daleč. Veliko napora in fizične sposobnosti so bile potrebne, da je pastir kmalu popoldan zbral čredo na strmih, skalnatih, brezpotnih pobočjih. Treba jo je bilo namreč prignati nazaj na planino in pričeti s popoldansko molžo. Temu je sledila ponovna paša, vendar bližje.

Naravno sredstvo za hlajenje

Tekoče vode ali studenca v planini ni bilo. Šele pred nekaj leti so tja napeljali vodo iz uro hoda oddaljenega izvira. Do tedaj so uporabljali le kapnico. V poletni vročini je tako obstajala velika nevarnost, da se mleko skisa. Vendar so si umni domačini in pastirji omislili naravno sredstvo za hlajenje. V osenčeni kotlini nad planino je dolgo v poletne mesece ostal zmrznjen sneg. Vsak dan je eden od pastirjev, ki je gnal živino s paše, tja odšel po kos zmrznjenega snega, ga povezal ter kot nahrbtnik ponesel na planino. Med nošnjo se je led seveda talil, tako da je nosaču mrzla voda tekla po hrbtu, zadnjici in vse do peta. Kljub temu pa ga je ostalo dovolj. Očistili so ga nesnage, ga dali v pomolženo mleko in tako zagotovili pravilno in naravno hlajenje.

Danilo Kravanja – Zajc

Na planini je zadnja leta sam opravljal delo mlekarja in pastirja, le ob vikendih mu je na pomoč priskočil sin. Še v lanskem letu je vsako jutro pomolzel in usiril kar nekaj koles bovškega sira. Po sirjenju pa je odhajal visoko pod Prevalo po čredo za večerno molžo. In čeprav Zajc ni več mlad, pravi, da bi še mlekaril v Krnici, če bi le še hotel kdo priti tja z ovcami in bi pomagal pri paši in molži.

Le malo je upanja, da bodo planinci in pohodniki, ki se bodo letos odpravili v pogorje Kanina, še naleteli na klenega Zajca ali morda na drugega pastirja s čredo ovac in koz. Le malo upanja, da se bo utrujeni hribolazec odpočil na klopci, poklepetal z mlekarjem in dobil skledo skutne juhe ali svežega planinskega mleka.

Mogoče pa le. Zajc je svojo zadnjo sezono na Krnici napovedal že pred nekaj leti. Tako lahko po tihem upamo, da se bo lepega junijskega dne s svojo čredo ovac in koz ponovno odpravil visoko v skalovje planine Krnica.

Besedilo in foto: Pavel Četrtič

KOBARIŠKI GASTRONOMSKI KROG
www.lto-sotocje.si/slovensko/aktualno_17_gastronomski_krog.asp

PODELITEV ŠPORTNIH PRIZNANJ ZA LETO 2003

Tolmin – Da imamo v tolminski občini veliko dobrih športnikov in športnic, je že dolgo znano. Tako kot vsako leto sta ***Občinska športna zveza*** (OŠZ) ***Tolmin*** in ***Zavod za šport Občine Tolmin*** tudi letos najboljšim med njimi podelila priznanja oziroma nagrade. Podelitev je potekala 12. februarja v ***diskoteki Bugatti*** v Tolminu, na njej pa je iz rok OŠZ k svojim lastnikom odšlo 24 nagrad, dve plaketi in naziv zaslužni trener. Zavod za šport je podelil nagrade za športnika, športnico in ekipo leta.

Bronasti znak je priznanje, ki ga izvršni odbor OŠZ Tolmin podeljuje perspektivnim mladim športnikom in športnicam. V letu 2003 so si ga prislužili: dečki do 12 let iz ***Šahovskega društva AET Tolmin***, **Qendresa Hoti** in **Nina Rosič** (obe iz ***Ženskega košarkarskega društvo*** (ŽKD) Tolmin), **Kristina Iskra**, **Nejc Kravanja**, **Tina Leban** in **Uroš Roner** (vsi iz ***Atletskega Društva*** (AD) ***Posočje***). Med kategorijami pionirjev, kadetov in mladincev je srebrni znak prejel **Jaka Hvala** iz ***Smučarskega skakalnega kluba Ponikve***. Zlati znak so dobile članice Šahovskega društva AET Tolmin, člani ***Košarkarskega kluba Tolmin***, kadeti ***Kluba malega nogometa*** (KMN) ***Puntar Alpkomerc iz Tolmina***, **Aleksej Brovč** iz ***Lokostrelskega kluba*** (LK) ***Most na Soči***, **Jože Leban** iz ***Ribiške družine*** (RD) ***Tolmin*** (sekcija kasting), **Domen Rovšček** iz AD Posočje, **Jure Škobrne** iz Šahovskega društva AET Tolmin in **Damjan Šorli** iz ***Lokostrelskega kluba Alpkomerc Tolmin***. Še večji uspehi so potrebni za osvojitev bronastega kipca, ki sta si ga v letu 2003 prislužili dve ekipi, in sicer mladinci *sekcije kasting* iz Ribiške družine Tolmin in člani KMN Puntar Alpkomerc. Ker zlatega kipca tako kot lani športna zveza tudi letos ni podelila, so najbolj žlahtne med kipci, srebrne, prejeli: **Cveto Florjančič**, **Ivan Muznik**, **Maksi Muznik** (vsi iz LK Most na Soči), **Martin Kavčič**, **Tomo Sotenšek** (oba iz RD Tolmin, sekcija kasting) in **Bojan Uršič** iz KMN Puntar Alpkomerc.

Občinska športna zveza Tolmin je podelila tudi nagrado, ki sicer ni predpisana v njenih merilih, ob 25. obletnici neprekinjenega delovanja pa jo je dobil ***Malonogometni klub Herbie 53***. **Franc Gruden** in **Silvo Golja – Cibon** sta na predlog Šahovskega društva AET Tolmin oziroma KK Tolmin prejela plaketi za svoje delo v športu. Najvišji častni naslov, ki ga izvršni odbor Zveze podeljuje za izjemne dosežke ali dolgoletno delo v športu, od podelitve naprej pripada **Zvonku Mraku**. Prelagalo ga je ŽKD iz Tolmina.

Zavod za šport Občine Tolmin je nagrado za športnico leta 2003 podelil deskarki na snegu **Damjani Kacafura** iz SBK Bled-Radovljica, športnik leta je postal alpinist **Matija Klanjšček**. Nagrada za najboljšo ekipo v minulem letu je šla v roke članov KMN Puntar Alpkomerc iz Tolmina.

Julijan Drago in **Špela Kranjc**

DOBITNIKI ŠPORTNIH PRIZNANJ ZA LETO 2003. Foto: P. R.

MARJANCA, STARA PRIBLIŽNO 90 LET*, je vzbudila pozornost tudi današnje mladeži.*

IGRE IN IGRAČE SKOZI ČAS

Šentviška Gora – Prav gotovo se vsakdo izmed nas spominja svojega otroštva. Iger, s katerimi smo se zabavali s prijatelji, se družili in si preganjali dolgčas. Igra je bila in bo ostala del vsakega otroštva, saj prav z njo otroci odkrivajo svet. **Vlasta Sotenšek**, **Erika Laharnar** in **Aleksandra Božič**, učiteljice Podružnične šole Šentviška Gora ter mentorice projekta *Igre in igrače nekoč in danes* so pri delu z otroki ugotovile, da se le ti, navkljub poplavi številnih računalniških igric in učnih programov, elektronski pošti, internetu … še niso popolnoma "vrgli" po modi. Prav zato so se lotili omenjenega projekta. Izdelali so anketo, obudili spomine na stare igre, povprašali starše in stare starše o njihovem otroštvu, sami so izdelovali igrače … In kar so spoznali, izdelali in zbrali, so nam v nedeljo, 21. marca, predstavili v okviru prireditve ter razstave. Vsi zbrani smo ob spremljanju iger z deli obraza, telesa, rokami, besednih in strašilnih iger, slepih miših, preskakovanja elastike, izštevank … lahko v mislih podoživeli trenutke iz svojega otroštva.

Ob tej priložnosti je Sotenškova zapisala:*"Pri svojem raziskovanju smo ugotovili, da so se večine teh iger igrali že stari starši naših učencev, ki so jih potem prenesli na svoje otroke (sedanje starše), oni pa na svoje (današnje otroke). Nekaterih so se učenci naučili doma, drugih pa od svojih vrstnikov. Seveda so se ob ustnem izročilu nekoliko spremenile, tako da smo pri nekaterih našli več različic. Tudi gibi, povezani z besedilom, so včasih spremenjeni. Toda namen igre je vedno isti: zabavati, nasmejati otroka. Gotovo bodo tudi naši otroci prenašali te igre na svoje otroke in s tem tudi del izročila."*

Celoten projekt je podrobneje predstavljen tudi v šolskem glasilu *En, dva, tri zame - igre in igrače nekoč in danes.* Dobite ga lahko na šoli. CENA: prostovoljni prispevek.

In ker maj, mesec zaljubljencev že trka na naša vrata, vam bomo za konec povedali, kako lahko ugotovite, ali vas vaša izvoljenka oziroma izvoljenec ljubi. Da bodo na travniku zrasle marjetice, bomo morali vsi skupaj še malo počakati, zato pa se bomo poslužili druge preštevanke. Iz glave si izpulite pet las. Če je zadnji najkrajši, vas ljubi.

Besedilo in foto: Patricija Rejec

PREGLEDNA SREČANJA

Zgornje Posočje – Kot vsako pomlad je ***Javni sklad RS za kulturne dejavnosti Območna izpostava*** (JSKD OI) ***Tolmin*** tudi letos organiziral pregledna srečanja pevskih zborov, gledaliških skupin, folklornih skupin in ljudskih pevcev Zgornjega Posočja. Kot je povedala **Silva Seljak**, v.d. vodje JSKD OI Tolmin, srečanja vedno spremlja strokovni sodelavec, ki izbere najboljše. Ti se potem predstavijo na medobmočnih oziroma državnih srečanjih. Poleg tega pa jim pomaga tudi z nasveti.

Sredi februarja je v Bovcu in Tolminu potekala *Revija pevskih zborov Zgornjega Posočja*. Dvajset posoških zborov in vokalnih skupin, ki so se predstavili, je spremljal strokovni sodelavec profesor **Andraž Hauptman**. Po ogledu je imel z ustvarjalci razgovore. Za medobmočno srečanje je bilo letos izbranih kar sedem zborov: ***Oktet Simon Gregorčič Kobarid***, ***Komorni zbor Iskra Bovec***, ***ŽePZ Znamenje Volče***, ***MoPZ Poljubinj***, ***MeMPZ Gimnazije Tolmin***, ***MePZ Planinska roža Kobarid*** in ***APZ Canto ergo sum Tolmin***.

Med 6. februarjem in 9. marcem so se vrstile predstave *Gledaliških srečanj* v Bovcu, Kobaridu, Tolminu in

OTROŠKE FOLKLORNE SKUPINE *(na fotografiji Puteprji en puteprce) so se predstavile z otroškimi igricami in pesmicami.* ***Foto: Foto Červ***

Desklah. Predstavilo se je šest gledaliških skupin: ***Igralska skupina Drežnica*** z Jezičnim dohtarjem Petelinom, ***Beneško gledališče*** z Bojem za ljubezen, ***skupina bovških staršev*** z Zvezdico zaspanko, ***Gledališka skupina Bc*** z igro Politika bolezen moja, ***gledališka skupina iz Trente*** z igro Dekle iz Trente ter gimnazijska gledališka skupina ***Zvonko*** s predstavo Sneguljčica in sedem gozdnih sadežev. Vse skupine je spremljala **Martina Mrhar**, dramaturginja v ***Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica***. Iz Trente prihaja skupina, ki se je po večletnem premoru ponovno organizirala. Igralska skupina iz Drežnice pa se je letos predstavila s pomlajeno ekipo.

Srečanje folklornih skupin in ljudskih pevcev je potekalo 11. in 12. marca v Bovcu in Tolminu. Kot je povedala Seljakova, so se letos odločili, da bodo posebej nastopile otroške folklorne skupine, k odraslim pa so povabili tudi ljudske pevce. Otroške folklorne skupine ***Buške ščice an puobč***, ***Fǝɬoutǝ***, ***Pastirci izpod Krna***, ***Dolenja Trebuša*** in ***Puteprji en puteprce*** so se v Bovcu predstavili z otroškimi igricami in pesmicami, ki so bile nekoč pomemben otroški vsakdan.

Spremljala jih je strokovna sodelavka **Mojca Lepej**. Odrasle folklorne skupine (***Bc***, ***Justin Kogoj Dolenja Trebuša***, ***Ivan Laharnar – Planota*** in ***Razor***), ki jih je spremljala strokovna sodelavka **Neva Trampuž**, pa so se predstavile predvsem s plesi, značilnimi za Posočje. Kot rečeno, so nastopili tudi ljudski pevci: ***Glasbena skupina Dednina***, ***Buške čeče***, ***tercet Juhana*** in ***Ljudske pevke iz Ruta***.

Že 35 let primorski in zamejski pevski zbori nastopajo tudi na prireditvi *Primorska poje*. Letos bodo v Zgornjem Posočju trije koncerti; v marcu sta že bila na Kneži in v Drežnici, kjer vsako leto nastopajo zbori s sakralnim programom. V aprilu pa nas Primoska poje vabi v Dom Trenta.

S tem pa se delo JSKD OI Tolmin še zdaleč ne konča. Že sredi aprila nas vabi na revijo otroških in mladinskih pevskih zborov Zgornjega Posočja, kjer se bo predstavilo prek 300 pevcev, od tistih najmlajših, ki prihajajo iz vrtca, pa do gimnazijskega zbora.

Mateja Kutin

SNEGULJČICA PO ZVONKOVSKO

Tolmin – ***Amaterska gledališka skupina Zvonko*** je s svojo premierno uprizoritvijo igre *Sneguljčica in Sedem gozdnih sadežev,* ki se je odvila 9. marca v tolminskem kinogledališču, ponovno navdušila gledalce. Skupina, ki deluje v okviru ***Kulturno-umetniškega društva "Ciril Kosmač"*** na Gimnaziji Tolmin, je v čisto svojem, sedaj že dobro poznanem zvonkovskem slogu ponovno dokazala, da ob takšni igri gledalci po končani predstavi dvorane res ne morejo zapustiti ravnodušni.

Pogovarjali smo se z umetniškim vodjo skupine **Majem Jukičem**, ki je napisal scenarij za priredbo Sneguljčice v stilu Zvonko. *"V tem šolskem letu je v skupini 30 igralcev od prvega do četrtega letnika Gimnazije. No, med njimi jih je nekaj že na fakulteti. V tej igri nas je igralo 16. Za luči in glasbo sta poskrbela dva tehnika. Vsi igralci skupaj z mentorico* ***Milico Rutar****, profesorico slovenskega jezika, preuredimo scenarij in nato oblikujemo igro. Tekom šolskega leta se enkrat tedensko srečujemo na vajah, pred premiero tudi po trikrat."*

Tokratne premiere se je udeležila selektorica za Linhartovo srečanje **Martina Mrhar,** dramaturginja v ***Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica***. Njihovo igro je pohvalila, ne vemo pa, ali bo njena ocena dovolj visoka za udeležbo na osrednjem Linhartovem srečanju, ki se bo odvijalo konec maja oziroma v začetku junija. V enajstih letih se je v skupini zvrstilo 83 tolminskih gimnazijk in gimnazijcev, ti pa so vsako leto pripravili vsaj eno premierno predstavo. Doslej so se na Linhartovo srečanje uvrstili trikrat; leta 1993 z recitalom Baudelairove poezije, leta 1996 z igro Po toči je zvonil in leta 2002 z Marjetko. Z lanskim letom pa se je sistem uvrščanja spremenil. Uvedli so namreč tudi vmesno stopnico – medobmočna srečanja, na katerega se je lani skupina uvrstila s predstavo *Vaje v slogu.*

SKUPINA JE S SVOJO IGRO *ponovno navdušila gledalce.*

V začetku maja se bodo s svojo letošnjo predstavo udeležili 9. srečanja mladih odrov, na katerem sodelujejo od leta 1998. Tudi ta srečanja so tekmovalnega značaja. Skupina je doslej vsako leto osvojilo eno od prvih treh nagrad. V lanskem letu so tam z igro *Vaje v slogu* zasedli odlično tretje mesto. Jukič nam je še povedal: *"Zadnja štiri leta sodelujemo tudi s priznanimi režiserji in igralci kot so* **Emil Abršek**, **Marjan Bevk** *in* **Alida Bevk***. Z njimi imamo govorne vaje, treniramo dogajanja na odru, postavljamo scene … Seveda pa si vsega tega ne bi mogli privoščiti brez pomoči* ***Javnega sklada za kulturne dejavnosti****. Da skupina lahko deluje, si moramo zagotoviti tudi dodatno financiranje-sponzorje. Pomislite na kostume, sceno … Tokrat so nam na pomoč priskočili člani gimnazijskega likovnega krožka pod mentorstvom* **Lucijana Lavrenčiča***."*

Vsi, ki si predstave še niste ogledali, pa dobrodošli na Mladi paradi.

Besedilo in foto: Patricija Rejec

Dobrodošli v Furlaniji

Furlansko filološko združenje *iz Vidma je februarja v* ***Tolminskem muzeju*** *predstavilo zbornika* ***Dobrodošli v Furlaniji****, s podnaslovom* ***Dalnji zahod, nikoli tako blizu****, in* ***Slovenia, un vicino da scoprire****. Septembra 2003 je združenje v Ljubljani namreč organiziralo 80. kongres (o tem smo podrobneje pisali v EPI-centru letnik IV, št. 8-9) in ob tej priložnosti izdalo omenjena zbornika. Prvi v slovenščini na 612 straneh Slovencem predstavlja Furlanijo, drugi v italijanščini na 766 straneh Furlane in Italijane seznanja z značilnostmi Slovenije.*

Zbornik Dobrodošli v Sloveniji je razdeljen na dva dela. Najprej je predstavljena Furlanija: Kaj je Furlanija, Zgodovina, Slovstvo in Zapuščina krajevnih imen. Drugi del, Meja, ki je ni bilo, meja, ki je ne bo, se nanaša na obmejno območje: Korenine neba, skupne korenine, Materialna kultura in Meja. V zborniku najdemo tudi prispevke avtorjev z naše strani meje, med njimi **Silvestra Gaberščka** *(Sakralna dediščina, dokument krščanske kulture v Gornjem Posočju),* **Marka Grega** *(Pašne planine in Stavbarstvo v Posočju v zadnjih dvesto letih) ter* **Zdravka Likarja** *(Kobariški muzej). Poleg tega se Zgornjega Posočja, ki je bilo v zgodovini vedno povezano s Furlanijo, dotikajo tudi številni drugi članki. Kot je povedal urednik* **Enos Costantini***, se prav na področju umetnosti vidi, da meja ni nikoli obstajala. Skoraj do Vidma najdemo poslikave škofjeloških slikarjev, po vsej Sloveniji pa poslikave furlanskih slikarjev, ki izhajajo iz Huminske slikarske šole. Ta simbioza se je nadaljevala tudi v času hladne vojne. Kljub velikim težavam so v petdesetih letih v Vidmu organizirali razstavo sodobnih slovenskih slikarjev.*

Vendar umetnost ni edini pokazatelj povezav med Furlani in Slovenci. Skozi zapuščino krajevnih imen lahko raziskujemo, do kam je segla srednjeveška kolonizacija. **Franco Finco** *je v svojem prispevku raziskoval slovenska krajevna imena.* "V Furlanski ravnini, vzhodno in zahodno od reke Tilment je mnogo krajevnih imen, ki izvirajo iz slovanskega etimona in

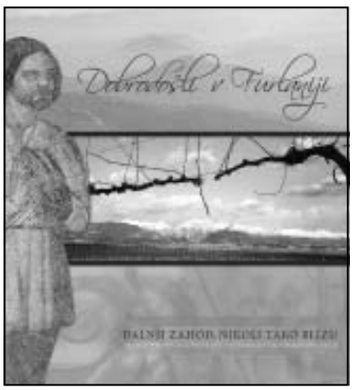

pričajo o prisotnosti slovansko govorečih naseljencev znotraj romanskega jezikovnega območja. Furlansko zgodovinopisje je vselej povezovalo to prisotnost z obnovo in ponovno naselitvijo prebivalcev v Furlaniji, ki so ju spodbujali oglejski patriarhi po rušilnih ogrskih vdorih (898 – 955). V resnici je potrebno uokviriti navedeno priseljevanje v širši zgodovinski okvir, v okvir velikih krčenj ledin, ki so potekala nekako povsod na severu Italije že od 9. stoletja dalje in so jih zaustavili, a ne prekinili, negotovo politično stanje in zaporedni ogrski vpadi."

Med krajevnimi imeni naselij, ki so slovanskega izvora, je tudi Gradisca. "Več krajev v Furlaniji nosi to ime ali v pomanjšani obliki *Gradiscutta*: Gradišče ob Soči, Gradiškuta pri Ločniku (občina Gorica), Gradiškuta pri Fojdi. V Furlanski ravnini najdemo *Gradisca* pri Spilimbergu (furl. *Gradìšca*), *Gradisca* pri Sedeglianu (furl. *Gradìscje*) in Gradiscutta pri Varmu (furl. Gridìšče, *Gridiščùte*). Etimon je poznan tudi za nestrokovnjake; gre za slovensko besedo *gradišče*, utrjeno staroselsko bivališče, iz osnove *grad* in obrazila *-išče*, ki se rabi za označitev krajev."

NASLOV: Dobrodošli v Furlaniji. Dalnji zahod, nikoli tako blizu. ZBRAL IN UREDIL: **Enos Costantini**. KULTURNA ZASNOVA: **Enos Costantini**. UREDNIŠTVO: **Enos Costantini** in **Silvester Gaberščck**. IZDALO: Furlansko filološko združenje. KRAJ IN LETO IZDAJE: Videm, Italija, 2003. CENA knjige v knjigarni Mladinske knjige in v Tolminskem muzeju: 8.300 SIT (cena zbornika o Sloveniji v italijanskem jeziku je 15.000 SIT).

Utrinki

EKIPNO PONOVNO ZLATI

Laipaco di Tricesimo – V nedeljo, 14. marca, se je končala serija zimskih krosov za pokale CSI (***Centro Sportivo Italiano***) za Videmsko pokrajino. Tekmovanja so se med drugimi udeležili tudi tekmovalci ***Atletskega društva Posočje*** iz Tolmina. Ekipno so ponovno osvojili odlično 1. mesto. Po kategorijah pa so tekmovalci dosegli sledeče rezultate:

- ***Veterani: … 1953***
  6. mesto – **Branko Peternelj**
- ***člani b: 1954-63***
  24. mesto - **Stojan Rožič**
- ***mlajši člani: 1974-84***
  5. mesto - **Marko Vojska**
- ***mlajše članice: 1974-84***
  3. mesto - **Karmen Peternelj**
- ***starejši mladinci: 1985-86***
  2. mesto - **Ožbe Trušnovec**
- ***starejše mladinke: 1985-86***
  3. mesto - **Ana Kobe**
- ***mlajši mladinci: 1987-88***
  2. mesto - **Uroš Roner**,
  3. mesto – **Blaž Rožič**
- ***mlajše mladinke: 1987-88***
  3. mesto - **Petra Humar**, 6. mesto - **Tjaša Peternost**
- ***starejši pionirji: 1989-90***
  1. mesto - **Luka Gustin**, 10. mesto - **Aleš Podobnik**
- ***starejše pionirke: 1989-90***
  1. mesto - **Maja Januš**, 3. mesto - **Meta Murovec**, 7. mesto - **Kristina Iskra**, 8. mesto - **Krista Kenda**
- ***mlajši pionirji: 1991-92***
  2. mesto - **Sergej Savič**, 4. mesto - **Nejc Kravanja**, 5. mesto - **Andrej Mrak**, 10. mesto - **Blaž Trušnovec**
- ***mlajše pionirke: 1991-92***
  1. mesto - **Tina Leban**, 2. mesto - **Maša Rutar**, 3. mesto - **Sara Lavrič**, 5. mesto - **Tina Rutar**
- ***cicibani: 1993***
  3. mesto - **Blaž Leban**, 6. mesto - **Uroš Podobnik**, 10. mesto - **Uroš Leban**
- ***cicibanke: 1993***
  1. mesto - **Tanja Komac**, 2. mesto - **Hani Mlekuž Kamaric**, 3. mesto - **Katja Mrak**

Matej Gaberščck, Atletsko društvo Posočje

V POSOČJE ZLATO IN SREBRO

Pivka – ***Turistični podmladek OŠ Bovec*** je 11. marca s temo *Mladi za mlade* pod mentorstvom **Nataše Bartol** zmagal na regijskem festivalu *Turizmu pomaga lastna glava*. Drugo mesto je pod mentorstvom **Vide Škvor** osvojila ***podružnica OŠ Simona Gregorčiča iz Breginja***.

Prvouvrščeni se bodo 15. in 16. aprila udeležili državnega festivala, ki bo potekal v Celju. Tu bodo z nalogo *Počitniško naselje Žarek* predstavili svojo vizijo o preureditvi kasarne.

Našim bralcem bomo oba projekta predstavili v naslednji številki EPI-centra. Sporočili pa vam bomo tudi, kako so se na državnem festivalu odrezali podmladkarji.

P. R.

SMUČARSKI SKOKI

Log pod Mangartom, Drežnica, Ponikve – Letošnja zima nas je s snegom precej pozno obdarila. Tekmovanja v zimskih športnih disciplinah so bila prestavljena v marec. Tako smo si lahko 13. marca ogledali smučarske skoke v Logu pod Mangartom, 14. marca v Drežnici, 20. marca pa na Ponikvah.

Nekdaj tradicionalno tekmovanje je bilo letos po sedmih letih zopet organizirano, je povedal **Peter Domevšček**, predstavnik ***Športnega društva*** (ŠD) ***Log pod Mangartom***. Na 25-metrski skakalnici se je preizkusilo v dveh serijah 23 skakalcev v treh kategorijah.

V kategoriji 12 do 17 let so se najbolje uvrstili **Jaka Hvala** s Ponikev, ki je med vsemi tekmovalci zbral tudi največ točk. V kategoriji 18 do 40 let **Jure Medved** z Livka, v kategoriji nad 40 let pa **Vojko Rot** iz Bovca. Z najdaljšim skokom, 27 metrov in pol, pa se lahko pohvali **Klemen Grahelj** s Ponikev, ki pa je zasedel drugo mesto v kategoriji 12 do 17 let.

Naslednjega dne je smučarske skoke organiziralo ***ŠD Drežnica***. Tradicionalna prireditev je, kot nam je ▶

Ave Wilson: ZDA in prekrajanje Slovenije v Versaillesu 1919-1920

*Februarja so v **Kobariškem muzeju** predstavili knjigo* **dr. Uroša Lipuščka** ***Ave Wilson: ZDA in prekrajanje Slovenije v Versaillesu 1919 - 1920**. Kot dolgoletni dopisnik **RTV Slovenije** v ZDA je dr. Lipušček začel proučevati problematiko odnosa ZDA do balkanskih in srednjeevropskih držav pred in v času prve svetovne vojne. Rezultat raziskovanja je doktorska disertacija, ki jo je leta 2002 zagovarjal na **Fakulteti za družbene vede**. Na osnovi lete je nastala tudi knjiga.*

Kot je na predstavitvi povedal zgodovinar **Branko Marušič,** *knjiga Ave Wilson v svojem naslovu parafrazira znani klic antičnih gladiatorjev, ki so se z vzklikom Ave caesar, morituri te salutant (Pozdravljen Cesar, na poti v smrt te pozdravljamo), podajali v areno v negotovi boj za življenje. Slovenci so se v prvi svetovni vojni in zlasti po njej znašli v areni življenja negotovi in zanje je bil ameriški predsednik* **Woodrow Wilson** *kot nekakšen rimski cesar, ki naj bi jih reševal. ZDA so v vojno stopile leta 1917. Njihova vloga v svetovni politiki je bila začrtana, ko so naslednje leto v ameriškem kongresu prebrali 14 mirovnih točk. Za Slovence sta bili najpomembnejša 9. in 10. točka, ki sta govorili o preureditvi italijanske meje vzdolž jasno začrtane etnične linije ter o avtonomnem razvoju avstroogrskih narodov. Knjiga govori o vlogi ZDA in njenega predsednika v diplomatski dejavnosti po prvi svetovni vojni. Celovito je opisano dogajanje v Versaillesu v Franciji takoj po končani vojni, kjer so potekala mirovna pogajanja. Kot je zapisal dr. Lipušček, smo bili Slovenci ena izmed največjih žrtev konference, saj nobenega naroda niso tako razkosali. V dosedanji literaturi, ki obravnava mirovna pogajanja, pa smo le bežno omenjeni. Prav to je bil tudi eden od razlogov, da je dr. Lipušček začel raziskovati takratno dogajanje.*

Novonastala zahodna meja Slovencem ni bila po volji, saj ni upoštevala etničnega načela. "Jugoslovani so na konferenci zahtevali mejo, ki bi potekala po stari avstrijsko-italijanski meji iz leta 1915, vključno s Trstom in Gorico. Te zahteve so po mnenju nekaterih zgodovinarjev bistveno oslabile jugoslovanske pogajalske pozicije. ... Zaradi kategoričnih zahtevkov velikih sil, da morajo Trst, Gorica-Gradiška in zahodna Istra pripasti Italiji, je morala jugoslovanska delegacija pri svojih zahtevah popustiti; slabost jugoslovanskega nastopa je bila, kot ocenjuje Lederer, da delegacija na konferenco ni prišla z jasnim dogovorom, katere so tiste zahteve, pri katerih lahko popuščajo." *Naprej v knjigi lahko preberemo, da se je jugoslovanska delegacija na mirovni koferenci* "glede na to, da še poleti leta 1919 niso bila rešena niti vprašanja severnih in vzhodnih meja nove države, vdala pod skupnim pritiskom velikih sil. Kraljevina SHS se je tako 'odpovedala Gorici, Trstu, večjemu delu Istre, južne Koroške in delom Kranjske s predpostavko, da bo dobila južni del Celovške kotline brez Celovca.'"

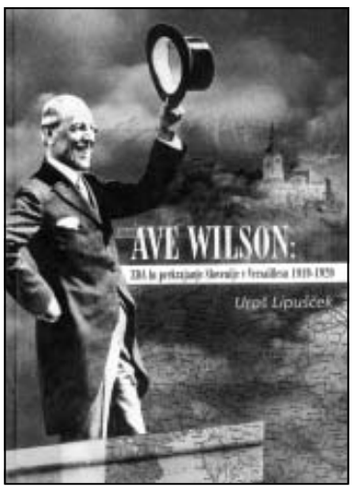

NASLOV: Ave Wilson: ZDA in prekrajanje Slovenije v Versaillesu 1919-1920. AVTOR: dr. **Uroš Lipušček**. IZDALA: Založba Sophia. KRAJ IN LETO IZDAJE: Ljubljana 2003. CENA: 4.900 SIT (v MK Tolmin in Kobariškem muzeju).

Utrinki

povedal **Tadej Koren**, predsednik ŠD Drežnica, privabila kar 500 gledalcev. Na 13 in 25-metrski skakalnici se je v dveh serijah pomerilo 53 tekmovalcev, razdeljenih v šest kategorij. Vsi, z izjemo dveh, prihajajo iz Zgornjega Posočja.

Na manjši skakalnici so se najbolje uvrstili sami domačini: v kategoriji do 12 let **Žan Skubin**, v kategoriji 12 do 14 let **Jure Uršič**, v kategoriji nad 40 let **Stani Koren**. Na večji skakalnici pa so bili najuspešnejši: v kategoriji 14 do 18 let **Klemen Grahelj**, ***SSK Ponikve***, v kategoriji 18 do 35 let **Jure Medved** z Livka, ki je bil z 28 metri tudi absolutni zmagovalec, v kategoriji nad 35 let pa **Rado Rakušček** iz Drežnice.

20. marca so se ljubitelji smučarskih skokov zbrali na Ponikvah. Nekaj čez 20 tekmovalcev se je pomerilo na 18 oziroma 35-metrski skakalnici. Na manjši skakalnici so se najbolje uvrstili: v kategoriji do 9 let **Valter Bičič**, v kategoriji do 11 let **Jaka Hvala**, med veterani pa **Blaž Mlekuž**. Na večji skakalnici se je med dečki do 15 let najbolje uvrstil **Jaka Hvala**, v kategoriji absolutno pa **Klemen Grahelj**.

Mateja Kutin

RENAULT

Omejena serija
Renault Clio Extreme

V bencinskih in diesel izvedbah z bogato serijsko opremo: 4 x zračna blazina, servo volan, ABS, centralno in daljinsko zaklepanje, meglenke, klima in še več

že od 2.171.000 sit, s popustom 300.000 sit

Renault Financiranje

Ponudba po vaši meri. Uredite nakup s pomočjo financiranja hitro in učinkovito ter na enem mestu.

PSC d.o.o.

Prodajno servisni center Tolmin, d.o.o.
PE Tolmin: 05 38 00 026, 031 379 832, Poljubinj 89 f

PSC Tolmin d. o. o., Poljubinj 89 f, Tolmin

Utrinki

NOVA BORILNA VEŠČINA WING TSUN

Tolmin – Od februarja dalje je v Tolminu mogoče trenirati še eno borilno veščino. Ustanovljen je bil namreč ***klub Wing Tsun***, ki deluje v okviru svetovne ***Wing Tsun zveze***. Člani kluba lahko na osnovi izkaznice, ki jo prejmejo, trenirajo v kateremkoli klubu po svetu.

Kaj pravzaprav je Wing Tsun? Kot nam je povedal predsednik kluba, **Vlado Leban**, gre za kitajsko borilno veščino, eno od številnih zvrsti Kung Fu-ja, ki se je skozi stoletja izoblikoval na jugu Kitajske. Njegova utemeljiteljica, po kateri je dobil ime, je pri menihih shaolinih, kjer je živela, skušala najti borilno veščino, s katero bi se lahko šibkejši borili proti močnejšim. Pred približno tremi desetletji je Wing Tsun v Evropo prinesel Kitajec **Leung Ting**. Vlado Leban se z njim ukvarja od leta 1997.

Wing Tsun najbolj pritegne zaradi enostavnega pristopa. Pomembna je sproščenost. Značilna je borba na blizu. Izkorišča se sila nasprotnika. Ne gre za tekmovalno borilno veščino, ampak jo uporabljaš za

Na osnovi 10. člena Zakona o športu (UL RS št. 22/98) Občina Tolmin objavlja

Javni razpis ZA IZBIRO IZVAJALCEV LETNEGA PROGRAMA ŠPORTA V OBČINI TOLMIN V LETU 2004

I – **Na razpis se lahko prijavijo** športna društva, njihova združenja in drugi subjekti določeni v 8. členu Zakona o športu, ki izpolnjujejo pogoje iz Pravilnika o sofinanciranju športa v občini Tolmin (Uradne objave št. 50/02).

Športna društva in njihova združenja imajo pod enakimi pogoji prednost pri izboru.

II – **VSEBINA RAZPISA**: V letu 2004 bomo sofinancirali naslednje **vsebine programov**:

1. ŠPORTNA VZGOJA OTROK, MLADINE IN ŠTUDENTOV
   - 1.1. športna vzgoja predšolskih otrok
   - 1.2. športna vzgoja šoloobveznih otrok (6 – 15 let)
   - 1.3. športna vzgoja mladine (15 – 20 let)
   - 1.4. športna vzgoja otrok in mladine s posebnimi potrebami
   - 1.5. interesna športna dejavnost študentov
2. ŠPORTNA REKREACIJA
3. KAKOVOSTNI ŠPORT
4. VRHUNSKI ŠPORT
5. ŠPORT INVALIDOV

in naslednje **razvojne in strokovne naloge** v športu**:**

1. IZOBRAŽEVANJE IN IZPOPOLNJEVANJE KADROV ZA DELO V ŠPORTU
2. POMEMBNEJŠE ŠPORTNE IN ŠPORTNO-REKREATIVNE PRIREDITVE
3. MEDNARODNA DEJAVNOST IN SODELOVANJE Z ZAMEJCI
4. DELOVANJE DRUŠTEV IN NJIHOVIH ZVEZ
5. PRIZNANJA ŠPORTNIKOM IN ŠPORTNIM DELAVCEM
6. PROMOCIJSKA DEJAVNOST IN INFORMATIKA NA PODROČJU ŠPORTA

III – PRIJAVE IN ROKI:

Prijavite se lahko izključno s pomočjo obrazcev, ki so vam na voljo na sedežu Zavoda za šport občine Tolmin, Dijaška 12/c, kjer dobite tudi vsa dodatna pojasnila v zvezi s prijavo (kontaktna oseba Branko Velišček - tel. 041/695 675). Po naročilu obrazce dostavimo tudi preko e-pošte.

Prijave s potrebnimi prilogami pošljite do 23. 4. 2004 s priporočeno pošiljko in oznako "ZA RAZPIS" na naslov: Zavod za šport občine Tolmin, p.p. 80, 5220 TOLMIN.

Nepravočasnih prijav ne bomo upoštevali, nepopolne pa bodo morali kandidati dopolniti v treh dneh od pisnega poziva Zavoda za šport občine Tolmin.

IV - IZBIRA IZVAJALCEV IN VIŠINA SOFINANCIRANJA:

Okvirna skupna višina sredstev namenjenih za predmet razpisa je 13.500.000 SIT. Zneski sofinanciranja za posamezne programe in naloge s področja športa pa so razvidni iz Letnega programa športa v občini Tolmin za leto 2004.

Izbira programov in izvajalcev letnega programa športa ter določitev višine sofinanciranja posameznega programa bo opravljena v skladu s Pravilnikom o sofinanciranju športa v občini Tolmin, o čemer bodo vsi prijavljeni kandidati obveščeni v 30 dneh od zaključka prijav.

Z izbranimi izvajalci bodo sklenjene pogodbe v 15 dneh po dokončnosti sklepa o izbiri.

Župan:
Ernest Kemperle

Utrinki

Wing Tsung Club Tolmin

vabi k učenju samoobrambe.

Treningi:

ponedeljek,
sreda
in četrtek
ob 18.30
na Dijaški 3 v Tolminu.
(nad lokalom Baron)

GSM: 041-449-615

samoobrambo. Ker Wing Tsun ne temelji na fizični moči in kondiciji, ampak na tehniki, spretnosti in refleksih, je primeren za vse starosti in tudi za ženske. Sestavljen je iz velike serije udarcev. Trenira se obrambo na vse vrste napadov. Kljub temu da veljajo udarci v vse dele telesa, na treningu ne prihaja do poškodb, ker se vse vadi počasi. Udeleženci se lahko preizkusijo tudi v pravem boju, kjer se zaščitijo. Vzporedno poteka tudi učenje Escrime, veščine bojevanja z orožjem (s palicami, noži).

Vsake tri mesece poteka seminar, ki je nadgradnja treninga. Vodi ga **Sifu Andreas Brandstätter**, mojster Wing Tsuna iz Avstrije, ki je odgovoren za slovenske klube.

Mateja Kutin
Foto: Peter Kovačič (za arhiv EPI-centra)

PREMAGALI FAVORITE NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

Jesenice – Tekmovalna ekipa kegljačev na ledu ***Športnega društva Log pod Mangartom*** je na državnem prvenstvu na Jesenicah presenetljivo osvojila naslov letošnjega državnega prvaka.

V organizaciji ***Kegljaškega kluba Jesenice***, je od decembra do februarja potekalo *Državno prvenstvo v kegljanju na ledu v ciljnem tekmovanju 2003 – 2004*. Več sto gledalcev je lahko uživalo v napetem, izenačenem boju najboljših ekip iz Jesenic, Bleda in Štajerske, tokrat prvič tudi iz Loga pod Mangartom. Prav slednji pa so si z 232 točkami priigrali tesno, vendar zasluženo zmago. ***Bled Blegoš*** se je s točko manj uvrstil na drugo mesto, tretji je bil ***Bled Štof*** z 229 točkami. Mladi Ložani so ta dan prinesli z Gorenjske tudi celo naročje medalj: **Danijel Mavrič** zlato v metu na daljavo posamezno in srebrno ekipno, **Stanko Mlekuž** zlato ekipno, **Rok Černuta** zlato ekipno in srebrno v metu na daljavo, **Drago Černuta** srebrno na daljavo ekipno in zlato zbijanje na daljavo ekipno, **Radoš Stergulc** zlato ekipno ter **Gregor Černuta** zlato ekipno.

Na slavnostnem sprejemu, ki jim ga je v kulturnem domu priredil bovški župan **Danijel Krivec**, so priznali, da so z osvojitvijo najvišjega naslova šokirali favorite in celo sebe, pa čeprav so odšli v "boj" samozavestni, saj so pred tem že zmagali na tekmi za *Mednarodni prehodni pokal Karavank*.

Kako je prišlo do tako hitrega preobrata v samem vrhu, je pojasnil trener in obenem igralec ekipe Športnega društva Log pod Mangartom, Stanko Mlekuž. Kljub "veteranskim letom" je eden najboljših igralcev v državnem dresu že od leta 1980, nekdanji evropski in svetovni prvak med posamezniki, ponekod ekipno, mednarodni sodnik ... Pred dvema letoma se je z Jesenic vrnil v rodni Log pod Mangartom in z mladimi športnimi navdušenci raznovrstnih panog je ustanovil Športno društvo kegljanja na ledu. Osem do deset zelo nadarjenih fantov je dnevno vzdržalo po dve, včasih tudi tri ure intenzivnih treningov kegljanja, poleg tega pa še treninge v svojih dopolnilnih športih. Mlekuž jim je z znanjem, tekmovalnimi izkušnjami in osebnim zgledom železne življenjske volje dal neustavljiv zagon, ki prinaša vrhunske uspehe. Predvsem se zavedajo, da je ob rastočih ▶

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
April	**KOBARID**, Dom Andreja Manfreda	Razstava slik **Monike Lovše**	Občina Kobarid: 05/ 38-99-220
6. 4.	**TOLMIN**, Kinogledališče	**Medobmočno srečanje otroških gledaliških skupin**	JSKD OI Tolmin: 05/ 38-01-170
11. 4.	**ŠENTVIŠKA GORA**, cerkev sv. Vida	Koncert **študentskega pevskega zbora Vinko Vodopivec**	FD, Nataša Ozebek: 031-835-001
11. 4.	**KOJCA**	Planinski pohod na **Kojco** (lahka tura)	PD Tolmin, (čet. 17.00 - 19.00): 05/ 38-83-211
12. 4.	**KANIN**	**EMAUS 2004** – srečanje starosvetnih smučarjev. Zbor pred hotelom Alp ob 10h, začetek tekmovanja ob 12h.	Edi Terlikar: 05/ 38-86-240, Franc Čopi: 05/ 38-86-579, 041-781-247
13. 4. (18.00)	**KOBARID**, Dom Andreja Manfrede	Zaključna prireditev **Živimo zdravo**	ZD Kobarid: 05/ 38-85-013; ZD Tolmin: 05/ 38-81-120
16. 4. (18.00)	**TOLMIN**, Kinogledališče	**Revija otroških in mladinskih pevskih zborov**	JSKD OI Tolmin: 05/ 38-01-170
16. 4.	**TOLMIN**, Tolminski muzej	Odprtje slikarske razstave **Marjana Tršarja**	Tolminski muzej: 05/ 38-11-360
17. 4.	**TOLMIN**, razstavni prostor KZ	**Sejem plemenske živine:** prodajna razstava govedi sivo rjave pasme	Bogdan Črv: 05/ 38-82-813; Niko Maver: 05/ 38-00-180
17. 4.	**TOLMIN**, Sotočje	**3. tek Sotočja** za pokal Sobote: 14h teki šolske mladine, 16.30 tek članov, 16h pohod	Matej Gabršček: 041-406-806
17. 4.	**TOLMIN**, Hotel Krn	**Salamiada:** do 15h dostava vzorcev salam; 15h ocenjevanje; 18h degustacija salam, pokušina vipavskih in briških vin. Zvečer zabava.	TD Tolmin in Hotel Krn: 05/ 38-81-911
17. 4. (16.00)	**LIVEK**, PŠ Livek	**Eko dan**	Irena Stergar: 05/ 38-44-080
17. 4. (20.00)	**TRENTA**, Dom Trenta	**Primorska poje**	JSKD OI Tolmin: 05/ 38-01-170
17. 4. (20.00)	**BOVEC**, Kulturni dom	Gledališka predstava **Božanska komedija** (komedija)	KBŠ, Aljoša: 041-334-022
18. 4.	**KOBARIŠKO**	**Po poteh 1. svetovne vojne** (lahka tura)	PD Tolmin, (čet. 17.00 - 19.00): 05/ 38-83-211
22. do 24. 4.	**LJUBLJANA – TOLMIN**	**Pohod** iz Ljubljane do Tolmina	Društvo UMICA: 031-846-634
23. 4. (19.00)	**TOLMIN**, Knjižnica Cirila Kosmača	Predavanje dr. **Dušana Pluta** o **regionalizaciji in razvojnih razlikah v Sloveniji, največjih okoljskih problemih v Sloveniji, gospodarskem in prebivalstvenem razvoju ter varstvu okolja v Zg. Posočju**	KTŠ, Nejc: 051-412-882
23. 4. (20.00)	**TOLMIN**, Kinogledališče	Gledališka predstava **Arzenik in stare čipke** v izvedbi **Kulturno prosvetnega društva Savlje-Kleče, Teater Balantin**	KTŠ, Tanja: 031-347-656
24. 4.	**GOLOBAR**	Planinski pohod na **Golobar**	PD Tolmin, (čet. 17.00 - 19.00): 05/ 38-83-211
24. 4.	**BOVEC**, letališče	**Trenažni skupinski skoki in skupinski skoki s padali** (med 9h in 15h ter ob 16h)	Erik Cuder: 041-954-761
24. 4. (11.00)	**PLANINA GOLOBAR**	**Spominska slovesnost** na planini Golobar	Erik Cuder: 041-954-761

Utrinki

zahtevah pomembna vzporedna osebnostna rast ekipe in posameznika v njej. Tako so ti mladi ljudje kljub znani tragediji, ki jo je pred leti v dolini pod Mangartom povzročil zemeljski plaz, v sebi premagali vsako malodušje, ki se v takšnih primerih lahko nevarno zaseje v človekovo podzavest.

Mlekuž je poudaril, da mu ob koncu vrhunske aktivne športne kariere pomeni uspeh mladih ljudi v tej dolini večje zadovoljstvo kot udeležba v državni reprezentanci, pa čeprav je stal na najvišjih evropskih ali svetovnih stopničkah ekipno ali med posamezniki. Prepričan je tudi, da pomeni tako velik uspeh ekipe močno spodbudo za zagon primorskemu in s tem tudi dodaten pospešek slovenskemu kegljanju na ledu.

Na sprejemu pri županu se je trener Mlekuž najprej zahvalil Občini Bovec in podjetju Pamp za kritje nekaterih stroškov nabave dresov, jeseniškemu kegljaškemu klubu, katerega član je bil več kot dve desetletji, ker jim pozimi omogoča brezplačne treninge in kegljačem z Jesenic in iz Gradca v Avstriji za podarjeno rabljeno opremo, da so sploh lahko začeli trenirati. Pri tem jim je drago, da so se ob zadnjem uspehu veselili skupaj z njimi, pa čeprav so bili sprva vsi zelo presenečeni. Nastala je prava anekdota. Medtem ko je napovedovalec razglasil tretje in drugouvrščeno ekipo, je obmolknil, stopil za trenutek stran k odgovornemu vodji tekmovanja in šele nato, ko je preveril, da ni prišlo do napake, razglasil novega državnega prvaka.

Miran Mihelič

Čestitka državnim prvakom!

KS Log pod Mangrtom, krajani in donatorji - Občina Bovec, KS Log pod Mangrtom, Mesnica Semolič Jožef Nova Gorica ter Gradbeništvo Kutin Jesenice - čestitamo ekipi kegljačev na ledu v sestavi: **Rok Černuta**, **Stanko Mlekuž**, **Gregor Černuta** *in* **Drago Černuta** *iz* ***Športnega društva Log pod Mangrtom*** *za osvojitev naslova državnih prvakov v disciplini bližanje in izbijanje.*

Ravno tako veljajo čestitke **Danijelu Mavriču** *za osvojitev naslova prvaka v metu na daljavo in ekipi v sestavi:* **Danijel Mavrič**, **Rok Černuta** *in* **Drago Černuta** *za osvojeno drugo mesto v metu na daljavo.*

Za dosežke jim še enkrat čestitamo in želimo podobnih uspehov.

KS, krajani in donatorji

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
24. 4. (18.00)	**BOVEC**, Kulturni dom	Odprtje razstave fotografij **Boruta Kranjca**: **Fotografije EU**	Erik Cuder: 041-954-761
24. 4. (20.00)	**BOVEC**, Kulturni dom	**Osrednja kulturna prireditev**	Erik Cuder: 041-954-761
24. 4. (22.00)	**BOVEC**, center	**Rock koncert** (v primeru slabega vremena bo na letališču)	Erik Cuder: 041-954-761
25. 4.	**BOVEC**, letališče	**Trenažni skupinski skoki s padali in nastop jadralno padalskih akrobatov** (med 9h in 15h ter ob 16h)	Erik Cuder: 041-954-761
25. 4. (10.00)	**KANIN, GILBERTI** (Italija)	**Alpinistična smučarska tekma**	Erik Cuder: 041-954-761
25. 4. (19.00)	**BOVEC**, cerkev DM v polju	Odprtje slikarske razstave avtorja **Valentina Omana** s Koroške	Erik Cuder: 041-954-761
25. 4. (20.30)	**BOVEC**, center	**Narodno zabavni večer:** folklora in **Gregorji** (v primeru slabega vremena bo koncert v hotelu Alp)	Erik Cuder: 041-954-761
25. 4.	**PONIKVE**	Monodrama **Hagada** z **Igorjem Čušinom**	CePZ Ponikve, Boža Kikelj: 041-822-766
26. 4. (9h – 16h)	**BOVEC**, letališče	**Trenažni skoki s padalom** po programu	Erik Cuder: 041-954-761
26. 4. (10h – 19h)	**BOVEC**, letališče	**Predstavitev vojaške tehnike**	Erik Cuder: 041-954-761
26. 4. (20.30)	**BOVEC**, center	Promenadni koncert **Policijskega orkestra** (v primeru slabega vremena bo koncert v Kulturnem domu)	Erik Cuder: 041-954-761
27. 4.	**BOVEC**, letališče	**Trenažni skupinski skoki in skupinski skoki s padali** (med 9h in 15h ter ob 16h)	Erik Cuder: 041-954-761
27. 4. (10h – 18h)	**BOVEC**, letališče	**Predstavitev vojaške tehnike**	Erik Cuder: 041-954-761
27. 4. do 1. 5.	**OD IZVIRA DO IZLIVA SOČE**	**Mednarodni konjeniški pohod:** pohod konjenic iz Slovenije, Italije, Nemčije, Madžarske in Hrvaške po dolini Soče ob praznovanju pridružitve Slovenije v EU	Konjeniško društvo Soča, jezdeci smaragdne poti, Tomaž: 041-479-639
27. 4. (20.30)	**BOVEC**, letališče	**Glasbeni nastop skupine Duble truble** (v primeru slabega vremena bo koncert pod šotorom na letališču)	Erik Cuder: 041-954-761
28. 4.	**BOVEC**, letališče	**Trenažni skupinski skoki in skupinski skoki s padali** (med 9h in 15h ter ob 16h)	Erik Cuder: 041-954-761
28. 4. (20.00)	**BOVEC**, center	Pop koncert **Roka Kosmača** (v primeru slabega vremena bo koncert v Kulturnem domu)	Erik Cuder: 041-954-761
28. 4. (21.00)	**BOVEC**, center	Projekcija kratkih filmov **Življenje v Alpah** (v primeru slabega vremena bo koncert v Kulturnem domu)	Erik Cuder: 041-954-761
29. 4.	**BOVEC**, letališče	**Trenažni skupinski skoki in skupinski skoki s padali** (med 9h in 15h ter ob 16h)	Erik Cuder: 041-954-761
29. 4. (20.30)	**BOVEC**, center	Projekcija kratkih filmov **Življenje v Alpah** (v primeru slabega vremena bo koncert v Kulturnem domu)	Erik Cuder: 041-954-761
29. 4. (22.00)	**BOVEC**, center	**Etno in funky koncert** (v primeru slabega vremena bo koncert pod šotorom na letališču)	Erik Cuder: 041-954-761
30. 4. (12.00)	**BOVEC**, letališče	**Air Theatre:** formacija pridružitve, pristanek z zastavami	Erik Cuder: 041-954-761

Običaji

Barvanje pirhov za veliko noč

Posebno veselje v velikonočnem času je še danes priprava pirhov. Nekoč so jih pisali in barvali predvsem mladi. Palčko 'pogelca' s priostreno votlo konico petelinjega peresa na koncu so pomakali v raztopljen vosek in potem risali na jajca nageljčke, vejice, srčke, pisali kratke šaljive ali resne kitice ali pa jih krasili z napisom aleluja. Pirhi so bili lepe temnorjave barve, saj so jih barvali s 'treščicami', ki so jih običajno uporabljali za barvanje klobukov. Včasih so uporabili tudi zunanje liste čebule ali kakšno staro rdečo nogavico. Bolj vešči so pobarvane pirhe okrasili z ostrim nožičkom.

Dekleta so kuhane pirhe, tudi po dvajset, trideset skupaj, zložila v pleteno košaro, ki so jo postavila na mizo v izbi. Svojim fantom so pripravila posebne pirhe z ljubezenskim besedilom in jim jih podarila. Stara navada je tudi bila, da so dečki in fantje na velikonočni ponedeljek pikali pirhe.

Povzetek članka Marije Rutar Obhajanje velikega tedna*, objavljenega v knjigi Tolminska je pesem, pripravila* **Mateja Kutin**.

Foto: arhiv Foto Červ

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
30. 4.	**TOLMIN**	**Čezmejno srečanje društev in kulturni maraton**: - 14h predstavitev in tekma lokostrelcev, delavnice, orientacijski pohod, družabne igre, kres, razstave; - 16h slavnostna občinska seja; - 17h kulturni maraton ob vstopu Slovenije v EU; - zabavni program.	TZGP: 05/ 38-00-827, 041-462-683
30. 4.	**MATAJUR**	**Srečanje prijateljev na vrhu Matajurja:** 18h sveta maša, 22.30 nastop pevskih zborov, 24h dvig evropske zastave	Zdravko Likar: 05/ 38-00-800
30. 4. (20.00)	**BOVEC**, center	Poulična predstava **Gledališča Ane Monro na temo EU** (v primeru slabega vremena bo pod šotorom na letališču)	Erik Cuder: 041-954-761
30. 4. (20.30)	**BOVEC**, letališče	**Zabava pred vstopom v EU, pop koncert**	Erik Cuder: 041-954-761
30. 4. (22.00)	**RABELJK**	**Kresovanje na Rabeljku**	Erik Cuder: 041-954-761
30. 4. (22.00)	**KANINI IN DRUGI HRIBI**	**Kresovi in ognjemet na Kaninu**	Erik Cuder: 041-954-761
30. 4.	**ROBIDIŠČE**	**Tradicionalno kresovanje**	KD Stol: 05/ 38-49-822, 041-398-085
30. 4.	**KUK**	**Kresovanje**	CB RK, Jožica Pirih: 041-989-660
30. 4.	**PRAPETNO BRDO**, ob nogom. igrišču	**Kresovanje** z živo glasbo	ŠD, Mitja Kranjc: 031-583-678
30. 4.	**RAPALSKA MEJA**	**Kres** na Rapalski meji	Jože Dakskobler: 041-837-551
1. 5. (10.00)	**BOVEC**, letališče	**Air Theatre:** formacije, letalski prikazi, baloni, Bird-man, akrobatska letala	Erik Cuder: 041-954-761
1. 5. (12.00)	**KANIN**	**Spust smučarjev s Sedla** (Slovenija) **do Gilbertija** (Italija)	Erik Cuder: 041-954-761
1. 5.	**ROBIDIŠČE**	**Obeležje pomembnega dogodka** s krajšim družabnim progr.	KD Stol: 05/ 38-49-822, 041-398-085
1. 5.	**MATAJUR**	**Srečanje na meji ob vstopu v EU** (lahka tura)	PD Tolmin, (čet. 17.00 - 19.00): 05/ 38-83-211
1. 5.	**SLAP OB IDRIJCI**	**Tradicionalni prvomajski skoki za prehodni pokal** (skoki v Idrijco z 10-metrskega mostu v dveh serijah)	Egon Pavšič: 031-563-725; Edi Manfreda: 041-614-687
1. 5.	**KOBARID**, Kulturni dom	**Nova zvezda pod Krnom**: praznovanje ob vstopu v EU	Občina Kobarid: 05/ 38-99-220
1. 5. (20.00)	**BOVEC**, letališče	Koncert in zabava z **Vladom Kreslinom** in **Pojočo travico**	Erik Cuder: 041-954-761
2. 5. (10.00)	**BOVEC**, letališče	**3. bovški tek**	Erik Cuder: 041-954-761
2. 5. (10.00)	**BOVEC**, center, letališče	**Godba na pihala**	Erik Cuder: 041-954-761
začetek maja	**ŽLEBI**	**Spomladansko srečanje**	TD, Karla Kofol: 05/ 38-09-564
3. 5.	**TOLMIN**	Gled. predstava **Snegujčica in Sedem gozdnih sadežev** v izvedbi gled. skupine **Zvonko** Gimnazije Tolmin (za osnovnošolce, ki so tekmovali za bralno značko)	Gimnazija Tolmin: 05/ 38-11-230
7. 5. (20.00)	**TOLMIN**, Kinogledališče	Plesni večer skupine **Korak** iz Gimnazije Tolmin	ZKD: 05/ 38-11-801
8. 5.	**BLEGOŠ**	Planinski pohod na **Blegoš** (lahka tura)	PD Tolmin, (čet. 17.00 - 19.00): 05/ 38-83-211
8. 5. (10.00)	**STARO SELO**	**Spominska slovesnost** ob 60. obletnici smrti narodnega heroja **Marka Redelonghija** in 60. letnici napada enot BBO na letališče Belvedere	OZZB: 05/ 38-81-036
8. 5.	**TOLMIN**, Šolski center	Koncert **mešanega mladinskega zbora Gimnazije Tolmin**	Gimnazija Tolmin: 05/ 38-11-230
9. 5.	**KOBILJA GLAVA**	Pohod na **Kobiljo glavo**: odhod iz Žabč ob 7h, iz Poljubinjskih Raven ob 8h; ob 13h manjša slovesnost pri koči na planini Stador	Peter in Lidija Laharnar: 031-425-270
9. 5. (11.00)	**BLEGOŠ**	Planinski pohod na **Blegoš** (vodi **Bojana Pitamic**)	PD Kobarid, Zdravko Likar: 05/ 38-00-800
9. 5.	**PLANINA POLJANCE NAD BOVCEM**	**Komemorativna slovesnost** ob 60. letnici smrti treh partizanov iz Bovca, pripadnikov Bovške čete	OZZB: 05/ 38-81-036
12. 5.	**TOLMIN**, Kinogledališče	Odprtje razstave **Društva slikarjev amaterjev**	
14. 5. (12.00)	**TOLMIN**, Hotel Krn	Proslava ob **25. obletnici Območne obrtne zbornice Tolmin**	OOZ Tolmin: 05/ 38-11-065
14. in 15. 5.	**ŠENTVIŠKA GORA**	**9. nogometni turnir trojk**	ŠD, Mitja Kranjc: 031-583-678
15. 5.	**TOLMIN**, OŠ Franceta Bevka	**Dan odprtih vrat**	OŠ: 05/ 38-01-200
15. 5. (14.00)	**MOST NA SOČI – LJUBINJ**	**Odprtje pešpoti Most na Soči – Senice – Ljubinj**: odhod z Mosta na Soči in Ljubinja	Darko Jeroničič: 041-398-068
maj, junij	**BREGINJSKI KOT**	**Kotarski dnevi:** otvoritev z Beneškim gledališčem, razstave portretov znanih in neznanih obrazov Robidiščanov	KD Stol: 05/ 38-49-822, 041-398-085

Informacije za mesečni koledar prireditev lahko posredujete: za občino Tolmin na LTO Sotočje: 05/ 38-00-480, e-pošta: info@lto-sotocje.si, za **občino Kobarid** Nadi Pajntar: 05/ 38-99-220, e-pošta: nada.odsev@gmx.net in za **Bovško** na PRC: 05/ 38-41-500. **Informacije o prireditvah v prihodnjem mesecu nam sporočite najkasneje do 30. aprila!**